

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov

P. b. b.

LETNIK XLI.

CELOVEC, PETEK, 6. JUNIJ 1986

ŠTEV. 23 (2279)

Strokovno združenje pedagoških delavcev:

„Poskusi naj utiranje pot izboljšanju!“

Strokovno združenje pedagoških delavcev je v sredo v okviru tiskovne konference zavzelo stališče do šolskega „modela“ hajmatdinst in predstavilo tri predloge šolskih poskusov za dvojezično šolstvo, s katerimi bi se dalo preizkusiti izboljšanje sedanjega šolstva v pozitivnem smislu, se pravi v smislu skupnega pouka vseh otrok v skupnih razredih. Tako je predstavil predsednik Strokovega združenja ravnatelj **Franc Kukovica** modele, ki jih je izdelala skupina 15 ljudi, med katerimi je 12 učiteljev, ki vsak dan delajo v dvojezičnem razredu. Poudaril pa je tudi, da je Strokovno združenje že zaprosilo deželni šolski svet, da le-ta uvede za te modele šolske poskuse na 6 ljud-

skih šolah. Hkrati je Kukovica pozval tudi deželno pedagoško komisijo, da se pogovori tudi s Strokovim združenjem.

Dr. Vladimir Wakounig se je pri oceni KHD-jevskega „modela“ ustavil najprej pri paroli KHD, da „prave manjšine ne smejo postati dolžnosti za večino“, in ugotovil, da KHD s tem geslom očitno hoče odvaliti vsakršno odgovornost za razvoj in obstoj manjšine od sebe, pa tudi od uradne politike. „Vse, kar se je prej govorilo o združevanju in zblizevanju, naj danes ne bi več veljalo“ – tako je Wakounig na kratko ocenil to parolo. V podrobnejši analizi pa je med drugim ugotovil, da bi po „mo-

delu“ KHD preostala le še za 7,8 % prijavljenih otrok organizacijska struktura šol na najvišji ravni (= štiri-razredne šole), kar bi prispevalo k temu, da bi dvojezične šole dobile javni prizvok neatraktivnosti, se pravi, da bi tam tudi število vpisov nadovalo zaradi slabše kvalitete pouka.

Dr. Avgustin Malle je v svojem prispevku opozoril na pravi pomen pravice staršev, kot kakršna je zabeležena tudi v dokumentih mednarodnih ustanov. Ugotovil je, da si jo KHD lasti za prikrivanje svojih ločevalnih načrtov.

Poleg tega je Malle tudi poudaril, da je dvojezično šolstvo na Koroškem ena izmed oblik regularnega šolstva (Regelschule), pa četudi ga KHD skuša s svojim bojem za zagotovitev te „Regelschule“ za „deutschkärntner“-ske otroke diskreditirati. **Dr. Peter Gstettner** s celovške univerze pa je med drugim ugotovil, da Strokovnemu združenju gre za uveljavitev pedagoških argumentov. Podkrepi je, da le-teh KHD v svojem „modelu“ ne upošteva, ter da bi tudi zaradi tega bila uresničitev šolskega „modela“ KHD „korak nazaj v pedagoški srednji vek“. (O načrtih Strokovega združenja za šolske poskuse bomo poročali v naši seriji „Načrti za dvojezično šolstvo na Koroškem“).

Slovenski
VESTNIK 40
praznuje LETNICO

SLAVNOSTNA PRIREDITEV

Spored bodo oblikovali:

- Moški pevski zbor
SPD Borovlje
- Mešani pevski zbor
„Podjuna Pliberk“
- Koroški oktet
„Prežihov Voranc“ z Raven
- Hatski trio iz Gradišanske
- Gledališki igralec
Anton Petje iz Trsta
- Gledališki igralec
Peter Raab iz Celovca

sobota

14. junija 1986

s pričetkom

**ob 20. uri
v Mestni hiši
v Borovljah**

Za ples bo igral ansambel

**12. nadstropje
iz Ljubljane**

Prisrčno vabljeni!

Akademija slovenske gimnazije ob 110-letnici rojstva Ivana Cankarja

Odbor šolske skupnosti na Zvezni gimnaziji za Slovence je preteklo nedeljo vabil na tradicionalno šolsko akademijo, ki je spet bila v veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu.

Akademija je bila posvečena 110-letnici rojstva Ivana Cankarja, potekala pa je pod geslom „Naša kultura – bogastvo bogatega“. Ravnatelj dr. Reginald Vospernik je ob tej priložnosti pozdravil številno občinstvo, ki je napolnilo dvorano; poseben pozdrav je izrekel častnim gostom ter prosvetašem iz Železne Kaple in Obirskega, ki so skupaj z dijaki oblikovali kulturni spored. O prireditvi poročamo na 3. strani.

Izjava ZSO k predsedniškim volitvam

V nedeljo 8. junija 1986 bo avstrijsko prebivalstvo dokončno volilo zveznega predsednika.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem kot nadstrankarska, zbirna narodna organizacija v smislu svoje politične usmeritve ne daje posebnega volilnega proglasa. Odbornikom in aktivistom ZSO, ki so se opredelili za kandidata SPÖ dr. Kurta Steyrerja, dajemo v našem glasilu možnost, da to podporo Steyrerju tudi javno izrazijo.

Nekateri volilci Frede Meissner-Blau in tudi taki, ki v prvem krogu niso glasovali ali so oddali neveljaven glas, so se tokrat odločili za podporo kandidatu SPÖ. Tudi njihovo obrazložitev smo objavili v našem glasilu.

Z veliko zaskrbljenostjo pa ZSO ugotavlja, da koroške stranke v vedno večji meri tekmujejo za glasove nemških nacionalistov in bivših nacistov. Tako npr. so glasila koroških deželnozborskih strank na nesramen način podpihovala antisemitizem, pred nekaj dnevi pa so se šefi treh koroških strank poklonili bivšim visoko dekoriranim nacistom.

Ali res mislita Wagner in Scheucher prehiteti Haiderja na desni? ZSO zavrača tako oportunistično politiko in sviri pred tem, ker prav v takem političnem ozračju uspevajo razni demagogi, katerih ravno na Koroškem ne manjka.

Ali res mislita Wagner in Scheucher prehiteti Haiderja na desni? ZSO zavrača tako oportunistično politiko in sviri pred tem, ker prav v takem političnem ozračju uspevajo razni demagogi, katerih ravno na Koroškem ne manjka.

PREBERITE

na strani

2 **Manjšinsko srečanje na Gradiščanskem**

3 **Predstavljamo sodelujoče na slavnostni prireditvi Slovenskega vestnika**

4 **Nov narodni park Nockberge**

5 **Rado Janežič – 40 let povezan s Slovenskim vestnikom**

8 **Odbojkarji iz Doba pred preizkušnjo**

Sehr geehrter Herr
Doktor Steyrer!

Wir die Unterzeichneten haben öffentlich im Slovenski vestnik erklärt, daß wir im 2. Wahlgang Sie wählen werden. Dies obwohl wir uns mit dem Wahlkampfstil der Kärntner SPÖ-Führung keineswegs einverstanden erklären können. Es sei nur daran erinnert, daß sich das Organ der Kärntner SPÖ KTZ mit antisemitischen Schlagzeilen („Ist Waldheim dem Weltjudentum zum Dank verpflichtet?“) potentiellen Wählern aus dem extrem rechten Lager anboterte.

In den letzten Tagen mußten wir zutiefst enttäuscht und empört feststellen, daß die Schlagzeile der KTZ kein einmaliger Lapsus war. Ganz im Gegenteil: SPÖ-Obmann Wagner ließ es sich nicht nehmen, vor der Ordensgemeinschaft der Ritterkreuzträger eine Ansprache zu halten, in der er unter anderem gegen die Errichtung eines Denkmals für jugoslawische Opfer des Faschismus und Widerstandskämpfer in Wien auftrat. Wagner fand es notwendig,

vor höchstdekorierten ehemaligen Nazis zu vermerken, daß man „nicht geschichts- und auch nicht gesichtslos leben“ dürfe.

Die Anbiederungspolitik der Kärntner SPÖ an das deutschnationale Lager hat eine Dimension erreicht, die man als österreichischer

sich davon schleichen und so tun, als habe es ihn gar nicht gegeben. Mit seinen Gedächtnislücken hat Waldheim die gesamte Kriegsgeneration vor den Kopf gestoßen. Für uns alte Frontkämpfer ist nur jemand wählbar, der mannhaft zu dem steht, was er getan, gesehen oder gesagt hat.“

Offener Brief an den Präsidentschaftskandidaten Dr. Kurt Steyrer

Demokrat nicht mehr widerstandslos akzeptieren kann. Führende Funktionäre der SPÖ werben offen um die Stimmen der ehemaligen Nazis. So ließ der Landtagspräsident in einer SP-Wahlzeitung verlauten: „Wir alle haben von den Deportationen griechischer Juden gewußt, selbstverständlich auch Waldheim. Wir sind nach dem Krieg zu allem gestanden. Ein Waldheim konnte

Sehr geehrter Herr
Doktor Steyrer!

Es geht nicht darum, daß wir einer Soldatenhatz das Wort reden. Es geht darum, daß man mehr als 40 Jahre danach in Kenntnis der Grausamkeiten und Opfer dieses Krieges doch nicht mehr von Pflichterfüllung und soldatischer Treue reden kann, wo doch Trauerarbeit und Aufklärung über die Ursachen und

fatalen Wirkungen des Krieges am Platz wären.

Unsere besondere Sensibilität ergibt sich aus der Tatsache, daß jene Kräfte, die heute die soldatische Pflichterfüllung und Treue als besondere Tugend hervorstreichen, in der Vergangenheit die nationalsozialistischen Repressalien gegen die slowenische Volksgruppe vorbereiteten und durchführten und gegenwärtig an der vordersten Front für ein apartheidsähnliches Schulsystem in Kärnten stehen.

Daher erwarten wir von Ihnen als österreichischem Präsidentschaftskandidaten, daß Sie sich sowohl vom Antisemitismus und Deutschnationalismus distanzieren als auch mit Ihrer gesamten moralischen Autorität gegen die Trennung von slowenisch- und deutschsprachigen Kindern in Kärntens Volksschulen eintreten.

Mit dem Ersuchen um Antwort!

Dipl. Ing. Feliks Wieser
Janez Wutte-Luc
Dr. Helga Mračnikar
Lipej Kolenik

Manjšinsko srečanje na Gradiščanskem:

Brez narodne identitete je ogrožen tudi obstoj

„Enaka dilema po ločenih poteh“ je bilo geslo diskusije, s katero se je prejšnji teden v Velikem Borštofu na Gradiščanskem končal praznik narodnih skupin (o poteku prireditve poročamo tudi na 3. strani). Pri diskusiji, ki jo je vodil univ. doc. dr. Gero Fischer, je šlo za vprašanje, kako morejo narodne skupine uresničevati skupne interese. Težisce je bilo razumljivo na manjšinski situaciji na Gradiščanskem, kjer je tokrat prvič uspelo na skupno prireditev pritegniti tako Hrvate kot Madžare, ki so skupno razpravljali o svojem položaju in svojih perečih vprašanjih. Za popestritev manjšinske palete v Avstriji pa je skrbelo še sodelovanje koroških Slovencev.

Ko so skušali gradiščanski Hrvati primerjati svoje razmere s položajem koroških Slovencev, so bili mnenja, da je njihov položaj dosti slabši. Pri tem so opozarjali zlasti na razmere v šolstvu, kjer otroci po 14. letu nimajo več možnosti učenja materinega jezika.

Mlajša generacija med gradiščanskimi Hrvati (predvsem iz vrst njihove kulturne zadruge KUGA) se bolj kot z dnevnimi pojavi bavi z načelnim vprašanjem: „Kaj

Hrvati sploh hočemo?“ V tem sklopu se je razvila razprava o vprašanju, kaj je identiteta gradiščanskih Hrvatov. Razmišljanja so šla v to smer, da je njihov položaj zaskrbljiv prav zaradi tega, ker se enostavno vzame na znanje, da je Hrvat že zadovoljen, če lahko igra tamburice; in to rice; in to prehaja potem tudi v zavest gradiščanskega prebivalstva. Mladi in njihova KUGA se s takim naziranjem ne morejo identificirati in iščejo nove poti, da bi

prodrli do svojih korenin. Ravno to iskanje narodnih korenin je bilo tudi eden glavnih vzrokov, da so pred leti ustanovili svojo kulturno zadrugo, ki s kulturnimi prireditvami skuša nagovoriti tako mlado kot tudi starejšo generacijo; predvsem njihova skupina „Bruji“ beleži pri tem razveseljive uspehe.

V diskusiji je bilo poudarjeno, da se bodo morale ustanove gradiščanskih Hrvatov v bodoče bolj temeljito baviti z iskanjem odgovora na ta vprašanja. Zlasti se bodo morali posvetiti raziskovanju svoje zgodovine, ki je doslej bolj ali manj „tabu“ – take tabuje pa je treba prebijati, ker so ugotovili, da jim manjka samozavesti in akcij, s katerimi bi bolj odločno opozorili na svojo problematiko in terjali reševanje odprtih vprašanj.

Prav na to ugotovitev je navezal deželni svetnik Karall (po narodnosti Hrvat, sicer pa vključen v ljudsko stranko), ki je menil, da bi Hrvatom gotovo več dali, če bi več terjali(!). V ostalem se je pozitivno izjavil o hrvaškem jeziku, pri čemer je odločno zagovarjal pravico staršev, čemur pa so odločno nasprotovali mlajši sobesedniki, ki so opozarjali, kakšnega pomena je taka pravica, če starši iz raznih vzrokov nimajo možnosti, da bi se res svobodno odločali.

Zelo pesimistično sliko položaja gradiščanskih Madžarov je prikazal njihov govornik Gerhard Baumgartner, ki je menil: Če bo šel razvoj tako naprej, po petih letih o nas ne bo več treba govoriti. (Njegova ugotovitev ni ravno najboljše spričevalo za soslave, ki so menda tako koristni za manjšine; doslej imajo tak sosvet edinole Madžari, ki pa so kljub temu najbolj ogroženi v svojem obstoju!) Samokritično priznavajo, da so preveč ravnodušni, manjka jim pripravljenosti, da bi se potegovali za svoje pravice. Vzrok vidijo predvsem v dejstvu, da pri njih ni več prave narodne identitete.

Primerjava s koroškimi Slovenci je pokazala, da je pri nas brez dvoma močnejša narodna identiteta, ki se ne izraža le potom jezika, temveč izhaja tudi iz naše zgodovine. Tako imamo koroški Slovenci med drugim svojo narodnoosvobodilno borbo, ki nas krepi, da izražamo življenjsko voljo in željo po obstoju. Pač pa nam je potrebno, je dejal tajnik SPZ Janko Malle, da prebolimo našo travmo – strah, ki izvira iz preteklosti, kjer smo doživljali zapostavljanje, zatiranje in preganjanje, kar pogosto tudi nam jemlje korajžje, da bi se povsod posluževali svojega jezika. Med dejavniki, ki nam pomagajo ohranjati narodno identiteto, pa je tudi tesna povezanost z matičnim narodom, česar pri obeh drugih manjšinah ni.

Nadaljnja zanimivost na Gradiščanskem je tudi njihovo zavzemanje za interkulturalno vzgojo, ki jo želijo uresničiti potom trojezične: nemško-hrvaško-madžarske gimnazije. Sicer pa je bila prireditel pozitivna tudi v tem pogledu, da je prekorajčila raven folklornega srečavanja, ki je sicer dobro in potrebno, vendar ne more zadostovati.

Zastopniki manjšinskih organizacij pri deželnem glavarju Wagnerju

V okviru informiranja pristojnih dejavnikov tako znotraj Avstrije kot tudi izven nje-nih meja so predstavniki manjšinskih organizacij, zastopanih v Centru narodnih skupin na Dunaju, prejšnji teden obiskali koroškega deželnega glavarja Wagnerja. Seznaili so ga z dejavnostjo omenjenega centra ter mu tolmačili položaj posameznih narodnih skupin v Avstriji.

Pred nedavnim so zastopniki manjšinskih organizacij predstavili problematiko narodnih skupin v Avstriji že jugoslovanskemu poslaniku na Dunaju Milošu Krstiću. Pri tem so zlasti opozorili na nevarnost asimilacije, kot se v vsej resnosti kaže v podatkih ljudskega štetja iz leta 1981.

O položaju narodnih skupin v Avstriji nameravajo zastopniki manjšinskih organizacij informirati tudi diplomatske predstavnike drugih držav, v okviru notranjeavstrijskega dialoga pa bodo obiskali tudi še politična predstavništva drugih zveznih dežel.

Velike besede, majhna dejanja

Kdor Haiderja ne bi poznal kot junaka velikih besed, bi gotovo pričakoval, da bodo na posvetu deželnih predsednikov FPÖ, ki je bil minulo nedeljo v Salzburgu, sprejeli sklepe, ki bodo svobodnjaško stranko pretresli do temeljev. Toda kaj se je zgodilo? Pravzaprav toliko kot nič. Vsaj v tistem smislu, kot je napovedoval in grozil Haider skupaj s svojimi koroškimi pajdaši, v Salzburgu ni dosegel ničesar bistvenega. Nasprotno. Celo Stegerju, ki mu je Jörgale hotel spodmatkniti predsedniški stolček, so vsa deželna vodstva – vključno koroškega, vključno Haiderja! – ponovno izrekla zaupanje in ga bodo na prihodnjem strankinem kongresu družno spet predlagali za predsednika. Prav tako koroška FPÖ s svojim uporništvom ni iztržila zahtevanega nadaljnega poslanskega ali vladnega mesta – edino, kar so dosegli, je to, da bo v zveznem predsedstvu stranke kot eden izmed podpredsednikov Haider zamenjal Ferrari-Brunnenfelda.

„Wozu also die Krot?“ bi se pravzaprav že davno morali vprašati Haiderjevi volilci. Kako dolgo bodo še trpeli, da jih bo vlekel za nos, ko bo pred njimi na Koroškem govoril velike besede in obljube, ki pa se povsem razpršijo v nič, ko pride do uresničevanja?

Tresla se je gora, rodila se je miš. To ve povedati že stara ljudska modrost. In pravilnost tega pregovora se je potrdila – spet enkrat – tudi glede predsednika koroških svobodnjakov Haiderja.

Zlata odličja partizanskim novinarjem

Ko smo nedavno poročali o podelitvi letošnjih Tomšičevih nagrad in odličij slovenskim novinarjem, je po pomoti izostala beležka o Zlatih odličjih Toneta Tomšiča, ki jih podeljujejo najzaslužnejšim partizanskim novinarjem za njihovo novinarsko delo tako za časa narodnoosvobodilnega boja kot tudi po osvoboditvi.

Letos so Zlata odličja prejeli: Nina Vidervol (tako po očetovi kot po materini strani naša ožja koroška rojakinja – op. ured.), Dušan Hreščak, Ladislav Kiauta, Marjan Kos, Just Perat ter France Vreg-Mile (ki je bil med organizatorji partizanskega tiska na Koroškem).

Odlikovancem naknadno iskreno čestitamo!

Delovni krožek „Kultura in narodna identiteta na primeru koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov: Franc Kukovica, dr. Janko Malle, mag. Joško Vlašič, mag. Marjana Grandič (foto Peter Tyrán)

Le skupna dvojezična šola lahko ustvari pogoje za mirno sožitje

„Z veliko zaskrbljenostjo so udeleženci mednarodnega simpozija narodnih skupnosti v Schlainingu na Gradiščanskem sprejeli vest, da na Koroškem šolarjem, ki so doslej imeli pouk v skupnih šolah in razredih, grozi ločevanje po jezikovnih vidikih,“ je rečeno v resoluciji, ki so jo sprejeli ob zaključku omenjenega mednarodnega srečanja (o katerem smo poročali že v zadnji številki našega lista). Udeleženci simpozija – prišli so iz Francije, Švice, ZR Nemčije, Italije, Madžarske in Avstrije – so zavrnili KHD-jevski model za reformo dvojezične šole, ker bi uresničitev teh predlogov pomenila popolno demontažo sedanjega dvojezičnega šolstva ter povzročila družbeno getoizacijo slovenskega jezika in kulture.

Pristojne politične dejavnike so pozvali, naj se zoperstavijo tem nemškonačionalnim zahtevam ter ukrepejo vse potrebno za ohranitev skupne dvojezične šole. „Le skupna dvojezična šola lahko ustvari pogoje za sporazumevanje, mirno sožitje in pozitiven odnos do kultur obeh narodnih skupin,“ je dalje rečeno v resoluciji. Vsak poskus, slovensko narodno skupino poriniti v kulturno izolacijo, ji vsiliti rezervatsko politiko in okrniti njene pravice, so udeleženci simpozija odločno zavrnili, ker bi ogrozil obstoj manjšine. „Vsak korak v smeri ločevanja po etničnih vidikih, v smeri segregacije in apartheida pa poleg tega tudi škoduje ugledu Avstrije. Le razvoj sedanjega dvojezičnega šolstva zagotavlja pedagoška načela skupne vzgoje, vzgoje za strpnost, mir in sporazumevanje v smislu avstrijske šolske zakonodaje.“

NAČRTI ZA DVOJEZIČNO ŠOLSTVO NA KOROŠKEM

„Če vzamemo za podlago našega razmišljanja številke ljudskega štetja iz leta 1981, potem živi v Celovcu 7 odstotkov vseh koroških Slovencev, oz. tistih, ki so pri ljudskem štetju vpisali, da se pogovarjajo doma slovensko“, je ena izmed ugotovitev dr. Franceta Merkača, ki se strokovno ukvarja s Slovenci v Celovcu, „toda kot regionalna skupina z 1,3 odstotki nikakor ni upoštevana!“ Da zadnja trditev drži, dokazuje vrsta dejstev: slovensčina nima pravice javnosti ne v predšolski, ne v šolski vzgoji, Slovenci, ki živijo v koroškem glavnem mestu, po Zakonu o narodnih skupinah nimajo pravice do uradne uporabe svoje materinščine, ... Zanimiva pa je še druga ugotovitev Franceta Merkača: „Slovenci v Celovcu so v bistvu koncentrirani v treh predelih mesta: na Otočah (Waidmannsdorf), kjer dosega delež 2,9 odstotka prebivalstva, ter v centru mesta in v Velikovškem predmestju (okolici gimnazije in obeh slovenskih dijaških domov), kjer je odstotni delež le malo nižji.“ Izhajati zgolj iz števila, ki je zapisano v statistiki ljudskega šte-

tja iz leta 1981, pa bi bilo napačno. Prvič dobro vemo, kako problematično je povpraševanje po občevalnem jeziku, če hočesh dobiti podatke o materinščini oz. narodi pripadnosti, drugič vemo, kolikšnemu pritisku od zunaj so nekateri podvrženi. Če si ogle-damo dejstvo, da se migracijski tok iz južne Koroške iz leta v leto večja – pač vsaj v tem razmerju, v

splošna pravica otrok, katero potrjuje tudi deklaracija Združenih narodov in katera bi morala veljati neglede na število prizadetih, pa se v Celovcu nikakor ne izpolnjuje. Čeprav se že je: do leta 1973 sta bili ljudski šoli v Vetrinju in Trdnji vasi dvojezični. Ko pa sta ti dve občini postali leta 1973 del celovške občine, so oblasti ukinile tudi dvojezičen pouk

podeželju imeli“, kakor je povedal dr. France Merkač pri javni diskusijski prireditvi Iniciative za javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu.

Kaj zahteva Iniciativa?

S tem pa smo pri Iniciativi, ki se je ustanovila leta 1982 na pobudo Slovenskega prosvetnega društva

to temo, pri kateri je predstavila tudi svoje zahteve: „Zahtevamo tri dvojezične javne ljudske šole; te morajo biti znotraj območja mesta Celovec; razen tega pa morajo biti skupne šole, v smislu skupnega pouka prijavljenih in neprijavljenih otrok v skupnem razredu!“ V ta namen imajo zastopniki Iniciative tudi razgovore z odgovornimi političnimi in šolskimi oblastmi.

Pa še praznik dvojezičnosti

Iniciativa bo priredila 27. junija v celovski Pavličevi ulici „praznik dvojezičnosti“. To bo praznik vseh otrok iz Celovca in okolice, katerega bodo sooblikovali umetniki obeh narodnosti: z otroki bodo risali na temo dvojezičnost in prijateljstvo med otroki, z njimi bodo peli, jim igrali itd. Pa tudi za starše bo pripravljen program. Vsekakor bo to prireditev, ki bo nudila Iniciativi možnost, da širši javnosti predstavi svoje zahteve po uresnitvi pravice tudi celovških otrok po dvojezičnem pouku v skupnih razredih.

Andrej Mohar

Iniciativa za javno dvojezično ljudsko šolo v Celovcu: Otrokom zagotoviti pouk materinščine!

katerem zadnji deli industrije na južnem Koroškem izginjajo ali se krčijo (Knecht, Leitgeb, Kestag, ...) – lahko izračunamo, da v bistvu število Slovencev v Celovcu ne more nazadovati, kakor to izkazujejo uradne številke ljudskega štetja, temveč da bi moralo naraščati.

Vedno večje potrebe

Z naraščanjem števila Slovencev v glavnem mestu pa narašča seveda tudi potreba po možnostih izobrazbe v materinščini. Ta

na teh šolah: brez spremenjenega zakona, saj sta bili omenjeni ljudski šoli po odredbi iz leta 1945 dvojezični.

Tako danes ni ne ene javne dvojezične ljudske šole v Celovcu, ni ne ene dvojezične skupine v kakem javnem otroškem vrtcu, ... „To ne pomeni le krstive omenjene deklaracije ZN, temveč pogojuje med drugim tudi, da migrantje s podeželja, ki se nastanijo iz katerihkoli razlogov v Celovcu, zgubijo še tiste malenkostne pravice iz Zakona o narodnih skupinah, ki so jih na

Šolska akademija posvečena 110-letnici rojstva Ivana Cankarja

Pod geslom Naša kultura – bogastvo bogatega je minulo nedeljo potekala letošnja šolska akademija Zvezne gimnazije za Slovence v veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu. Odbor šolske skupnosti je sklenil, da akademijo priredi ob 110-letnici rojstva Ivana Cankarja, kar je prišlo do izraza tako v scenski kot vsebinski podobi akademije. Kot je že tradicija, so kot gostje pri sporedu sodelovali tudi prosvetaši s podeželja; tokrat iz občine Železna Kapla.

Tako so na sporedu bili glasbeni in literarni prispevki, ki so jih oblikovali dijaki in gostje v harmoničnem zaporedju. To seveda velja tudi za vsebin-

sko zasnovi, ki se je sicer delila na več delov, vendar kot zaokrožena celota ostala zvesta geslu akademije Naša kultura – bogastvo bogatega. Če tu omenimo samo Cankarja, potem lahko rečemo da imamo Slovenci res bogato književnost, ki ni le luč naše preteklosti, ampak tudi kažipot v našo prihodnost. Mladina, ki je nastopala na nedeljski akademiji, upravičuje našo vero v bodočnost, v razvoj slovenske kulture na Koroškem.

Spored, katerega točke tu ne bomo naštevati posebej, je bil kvalitetno na višini, pester in je nudil za vsakega nekaj. Posebno nam je ostala v ušesu

Cankarjeva klena beseda, s katero kara in bodri, čista pesem mladih pevk in pevcev ter instrumentalistov, beseda recitatorjev kakor dodelane pesmi zbora SPD „Zarja“ iz Železne kaple, Obirskega ženskega okteta SPD „Valentin Polanšek“ z Obirskega in virtuosnih tamburašev „Zarje“, kakor predstavljena dela književnikov, rojenih v občini Železna Kapla.

O Ivanu Cankarju in njegovem mestu v slovenski kulturi je v svojem pozdravu spregovoril ravnatelj slovenske gimnazije dr. Reginald Vospersnik, ki je ob spominu na našega velikega pisatelja menil, da nam še vedno odpira pogled v bodočnost. Vospersnik se je spomnil tudi 15-letnice smrti dr. Franceta Czigana, potem pa izrekel pozdrav sodelujočim gostom iz občine Železna Kapla ter občinstvu, ki je napolnilo dvorano, številnim gostom, ki so se odzvali povabilu; med njimi vodja manjšinskega oddelka dv. sv. dr. Valentin Inzko zastopnika deželne vlade prof. Helmut Adlašnik, dvorni svetnik dr. Pavel Apovnik, zastopnik cerkve msg. Mihael Krištof, generalni konzul SFRJ v Celovcu Borut Miklavčič, predstavnica sveta za kulturo pri IS SRS Milena Markič, zvesti spremljevalec vsakoletnih maturitetnih potovanj prof. Vladimir Klemenčič, avstrijski konzul v Ljubljani Ciril Štern, bivši ravnatelj dv. sv. dr. Pavle Zablatnik ter predstavniki slovenskih kulturnih in političnih organizacij na Koroškem, zastopniki ravenške gimnazije ter drugi gostje od tu in onstran meje.

Ob koncu je treba še zapisi, da so posamezne točke z dijaki naštevali profesorji slovenske gimnazije, medtem ko je sceno pripravil glavnošolski učitelj Franc Krištof, za osvetljavo in tehniko pa je skrbel prof. Franc David.

V imenu gostujočih skupin iz občine Železna Kapla je pozdravil predsednik „Zarje“ Miha Travnik, ki je predstavil posamezne skupine ter ob tej priložnosti izrekel vabilo, na ponovitev akademije, ki bo prihodnjo nedeljo v Železni Kapli, ravnatelju Vospersniku pa je izročil spominsko darilo, knjigo, v kateri je tudi dokumentacija o odporniškem gibanju v Železni Kapli.

Tamburaši SPD „Zarja“

Nastop 6. B in 7. B razreda

Velik uspeh praznika narodnih skupin na Gradiščanskem

Kot znano, je 28. in 29. maja v Velikem Borišofu na Gradiščanskem potekal praznik narodnih skupin, ki ga je organizirala Kulturna zadruga (KUGA) v sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo. Prireditve so se odvijale v stari šoli v Velikem Borišofu, pri sporedu pa so z naše strani sodelovali lutkovna skupina iz Šmihela, ansambel Lipuš in Band, slikarji Čertov, Oman, Januš in Weissova in pisatelja Jani Oswald in Janko Messner (namesto zadržane Maje Haderlap).

Prireditve je povsem uspela, organizatorji so poudarili, da je posebno dobro odmevala nova zvrst glasbe, ki jo ustvarjajo mladi glasbeniki. Prav tako je kljub bojazni

našel dober odziv literarni večer, ki je bil prvi te vrste, na katerem so se predstavili avtorji narodnih manjšin.

Gradiščanski Hrvatje so veseli, da je za to priložnost prvič uspelo navezati stike z madžarsko narodno manjšino in jo vključiti v spored prireditev. Na vseh prireditvah, zlasti tiste z zabavnim značajem, je vladalo sproščeno in prijetno vzdušje, kar je brez dvoma tudi odraz tega, da so se srečali pripadniki narodnih skupin, ki jih povezuje ista usoda. Uspeh prireditev Kulturno zadrugo obvezuje, da nadaljuje s svojim dosledno dvojezičnostjo, ki manjšinam zagotavlja enakopravni položaj v okolju, v katerem živi in ustvarja.

in prestižnost, je povzročilo precej naglo zaostajanje celovškega kulturnega centra, pogrezanje v anonimnost in obrobnost. Preostali slovenski prostor, upravno razdeljen med šest tradicionalnih deželnih enot, je imel preveč težav sam s seboj in s svojo usodo, tako da na Koroško ni preveč mislil; jemal jo je kot nekakšno samoumevno sestavino slovenstva; kot tisočletno središče bi moralo po imanentni logiki poskrbeti vsaj zase, če že ne za vso

za operacijo na srcu, ne na mezincu.

Travmatsko ovedenje te vrste ponazorimo s fragmentom najbolj talentiranega mladega slovenskega pesnika Srečka Kosovela – leta 1925: „Naš zaklad je slovenska Koroška – Koroška – prizorišče naših blamaž Koroška, priča naroda, ki je verjel sanjam o pravičnosti. Naroda, ki svoje pravice ni vzel sam v svoje roke, kakor bi moral! Koroška – bleščeč primer naše nesposobnosti.“ – Protislovnost in travmatič-

Dr. Matjaž Kmecl

Slovenska javnost in slovenski koroški avtorji

razkosano „združeno Slovenijo“ – saj periferija zlepa nikjer ne skrbi za center. Šele po plebiscitu 1920, za katerega je bil velik del slovenskega izobraženstva prepričan, da je gola formalnost, je prišel šok. Prastaro slovensko kulturno središče ni bilo le dokončno odrinjeno v obrobnost, temveč tudi z mejo odrezano od ostalega slovenskega sveta, odtujen je bil pomemben del slovenskega identitetnega jedra, porodil se je globok občutek invalidnosti. Šlo je

nost položaja in tudi teh skoraj emfatičnih besed je več kot očitna! Ker je prav takrat ponemčevanje slovenskega koroškega prebivalstva eskaliralo do brezobzirnosti, in to z utemeljevanjem, da ga tako in tako ni prav veliko, je Kosovel dodajal: „Mi smo za etiko človečanstva! Krivica ostane krivica, pa naj je prizadejana enemu človeku, tisoč ljudem ali milijonom.“ Šele potem, ko ne bomo stali človek proti človeku, marveč človek k človeku, bo napo-

poseljenim ozemljem južne Koroške; z zgodovinskega vidika se zdi naravno, pa tudi takšen obrazec razmišljanja in ravnanja je za meščansko Evropo in njeno civilizacijo normalen. Toda Evropa, ki jo metaforično imenujemo pohelsiška, ne more nastajati na ozemeljskih preklarijah, niti ne na tako imenovanih aspiracijah, marveč na vizijah, v katerih izginjajo celo upravne, kaj šele duhovne meje; v katerih je priznana, spoštovana in cenjena dru-

Predstavljamo

skupine, ki bodo oblikovale spored slavnostne prireditve
40-letnice Slovenskega vestnika

Na slavnostni prireditvi ob 40-letnici našega lista v soboto 14. junija v Borovljah bodo, kot znano, spored oblikovale kulturne skupine in posamezniki s Koroške, Gradiščanske, Trsta in Slovenije.

Moški pevski zbor SPD Borovlje tu ni treba posebej predstavljati, isto velja tudi za **Mešani pevski zbor „Podjuna Pliberk“**, saj ju poznamo s številnih koncertih prireditev v domačih krajih in širom Koroške.

Koroški oktet KUD „Prežihov Voranc“ z Raven na Koroškem je na Koroškem že nastopal, zlasti v Pliberku in okolici. Ta priljubljeni vokalni ansambel slavi po odlični interpretaciji koroških narodnih pesmi ter pesmi drugih narodov in narodnosti Jugoslavije, posebej pa se posveča že nekoliko pozabljeni ljudski pesmi iz domačega okolja. Koroški oktet ima za sabo številne koncerte, zaradi njegove kvalitete pa ga vabijo na srečanja oktetov in malih vokalnih skupin.

Anton Petje je gledališki in filmski igralec in član Stalnega slovenskega gledališča v Trstu.

Poznamo ga iz številnih slovenskih filmov kot je film „Vrnitev“, „Boj na požiralniku“, „Kaplan Martin Čedermac“ in drugi. Anton Petje je na številnih gostovanjih SSG nastopal tudi na naših odrih na podeželju in v Mestnem gledališču v Celovcu.

V Borovljah bo nastopil z recitalom iz Cankarjevih del o slovenski besedi in slovenski kulturi.

Hatski trio z Gradiščanske igra in prepeva izvorno glasbo gradiščanskih Hrvatov. Predvsem predstavlja glasbo Hatov (Hati), gradiščanskih Hrvatov, ki živijo na severnem Gradiščanskem. Skupino sestavljajo tri in včasih tudi več igralcev. Instrumenti, katerih se poslužujejo, so bugarija, biserica, kontrabas, violina in dudu (meh). Že sestav instrumentov potrjuje, da gre za virtuozne posameznih glasbil, kar obeta izvajanje kvalitetne in izvirne narodne glasbe.

Peter Raab je gledališki igralec v Mestnem gledališču v Celovcu. Od leta 1969 naprej se ukvarja s pesmarjenjem – sprva na tuja besedila. Sedaj pa na lastna besedila.

dila ustvarja svoje melodije, ki skrbijo za eksplozivno vzdušje...

Njegove pesmi so en sam protest proti oboroževanju in vojni, proti onesnaženju okolja in atomski nevarnosti...

Po kulturnem sporedu bo za ples in veselo vzdušje skrbel ansambel „12. nadstropje“ iz Ljubljane. Ansambel se je osnoval pred 8 leti. Od tedaj je skupina nastudirala preko 100 tujih in lastnih skladb. Značilnost ansambla „12. nadstropje“ je v tem, da je ena izmed redkih skupin, ki izvaja vse zvrsti glasbe od narodnozabavne, disco, rock do evergreenov. Skupina je prepotovala skoraj že celo Evropo in druge predele sveta, kar govori o enkratni kvaliteti ansambla.

Tako bodo ob prazniku našega lista prišli na račun vsi – ljubitelji narodne in umetne pesmi, vrhunske gledališke interpretacije, pesmarstva in vesele družabnosti, ki bo sledila kulturnemu sporedu.

Zato že danes kličemo na veselo snidenje na slavnostni prireditvi ob 40-letnici Slovenskega vestnika 14. junija v Borovljah.

Potemtakem je bila na Koroškem postavljena na noge prva organizacijska in založniška osnova za **sodobno** slovensko literarno življenje. Tudi po eksistencialni plati: Janežič je bil namreč kljub lastni nepremožnosti velik mecen – med drugim ustanovitelj prve slovenske literarne nagrade, vredne tri takratne povprečne uradniške mesečne plače. – V Ljubljani ni bilo tisti čas še nič podobnega. Mohorjeva družba v Celovcu je veljala vse do svojega konca 1920 za najpremožnejšo in najboljšo plačujočo slovensko knjižno založbo – tako ni bilo pisatelja, ki se ne bi, zaradi zaslužka seveda, podrejal njenim posebnim pravilom in pisal tudi zanjo.

Okoli 1880 pa domala čez noč preide opazen del slovenske sredotežne literarne funkcije spet v Ljubljano – z novo literarno revijo Ljubljanski zvon; sočasni celovski Kres mu ni bil dorašel in je kmalu izhiral; pomembno je bilo seveda tudi to, da je Janežič medtem umrl. Še odločilnejše pa je bilo dejstvo, da se je prav tisti čas začel naglo krepiti germanizacijski pritisk na Koroško. To, precej pa še meddeželna tekmovalnost

gačnost, pravica do nje. Tako imenovana moderna inovativna družba brez frontalnega spodbujanja in ščitenja drugačnosti sploh ne more ostajati, to je jasno – procesi globalne tehnološke unifikacije imajo lahko svojo civilizacijsko protitež samo v njej.

Slovenci današnjega časa so si zato nase zgradili predstavo o tako imenovanem enotnem ali skupnem kulturnem prostoru, neobremenjenem z mejami: ne kot možnost politične ali ideološke diverzije, morda celo hipokrizije, temveč kot kulturne ustvarjalnosti, ki si oblikuje svoj poseben, nefizikalni prostor dogajanja in se na fizikalni prostor niti ne ozira (zato je poimenovanje precej protetično in zasilno): sestavlja ga vse, kar nastane iz slovenske drugačnosti, kulturne tradicije in stremljivosti – glede na to, kje se porodi, tostran ali onstran, v glavnem mestu ali v zadnji vasi, med ljubitelji ali profesionalci. Takšnega pojmovanja ne motijo niti stare upravne niti geografske meje – moti ga kvečjemu poudarjanje kakršnihkoli meja.

(se nadaljuje)

Nockberge – drugi narodni park na Koroškem

Minulo soboto je bodoči drugi narodni park na Koroškem, imenovan „Nockberge“ v Krških Alpah obiskal zvezni minister za zdravstvo in varstvo okolja dr. Kreuzer. Ogleda parka so se poleg ministra udeležili tudi deželni svetnik in odgovorni na Koroškem za varstvo okolja, deželni svetnik Max Rauscher; predsednik planinske organizacije „Naturfreunde“, deželni poslanec Quantschnig (Naturfreunde so leta 1984 prevzeli odgovornost za ureditev parka); župani občin Ebene Reichenau, Radenthain, Kleinkirchheim in Krems, lastniki zemljišč bodočega parka in zastopniki tiska.

Namen narodnih parkov je ohraniti naravne in kulturne vrednote, ki naj bodo vsklajene s kmetijstvom, gozdarstvom, ribolovom, lovom itd. To se pravi, da so tu najbolj prizadeti kmetje, ki imajo na ozemlju narodnega parka svoja zemljišča. Prav te ljudi je bilo treba prepričati, da ustanovitev narodnega parka na njihovem ozemlju ne bo imelo nobenih negativnih posledic; nasprotno, imeli bodo še boljše razvojne možnosti v obliki raznih podpor in druge pomoči (spravljanje lesa iz odročnih predelov s pomočjo helikopterjev itd.). Torej nobene razlastitve ali kakšne

druge nevšečnosti, kot na primer gradnja elektrarne, ki bi odvzela prepotrebno vodo planinam za napajanje živine itd. Da bi bila zadeva bolj verodostojna, so organizatorji parka vključili v komite za narodni park kmete in posestnike, ki tako pomagajo sooblikovati bodoči narodni park Nockberge. Zadeva okoli narodnega parka je sedaj zrela za realizacijo. V naslednjih tednih bodo o ustanovitvi novega parka sklepali v deželni vladi, s 1. januarjem prihodnjega leta pa naj bi bilo uradno rojstvo drugega narodnega parka Nockberge na Koroškem.

Po ogledu parka – vožnja z avtobusom iz Ebene Reichenau po novi alpski cesti skozi Krške Alpe (Nockalmstraße) na sedlo Schiestelscharte (2024 m), nato skozi dolino Grundtal mimo 400 let stare gostilne s svojstveno sauno Karlbad na Eishalhöhe in spet nazaj na Schiestelscharte (kraj pravijo tudi Pusca) – je bila v Glockenhütte na tem sedlu živahna konstruktivna tiskovna konferenca, v okviru katere so bila izmenjana mnenja o bodočem parku. Najbolj je zanimalo domačine, kako je s finančno platjo. Tako zvezni minister dr. Kreuzer kot deželni svetnik Max Rauscher sta obljubila primerno finančno pomoč. Kot startno pomoč sta si predstavljala vsoto petih milijonov šilingov.

V zvezi z ustanovitvijo nacionalnih parkov je vsekakor tudi važno vprašanje informativnega centra, ki ga mislijo na tem območju ustanoviti oziroma urediti v nad 100 let stari gozdarski postojanki (last Zveznega gozdarstva / Bundesforste) v že prej omenjenem Grundtalu, kjer naj bi bil tudi muzej. Ta postojanka je tudi zaradi tega tako zanimiva, ker se nahaja tik ob novi cesti.

Sedaj pa še k razsežnosti novega parka, ki se razprostira med dolinama Reichenau na vzhodu in Liesertal na zahodu ter od Radenthaina na jugu do Innerkremsa na severu in katerega velikost znaša 238 km², od tega pa takoimenovano jedro parka, 105 km².

Medtem, ko bo Koroška imela na skrbi kar dva narodna parka – Visoke Ture in Nockberge – pa se dežela Tirolska še vedno brani pridružitvi prvemu narodnemu parku Visoke Ture, ki ga sedaj skupno upravlja Koroška in Salzburga in ki je bil pred mnogimi leti načrtovan tudi s strani Tirolske. V teku so sicer pogajanja, da bi tudi Tirolska končno uresničila obljubo, vendar slabo kaže, ker se na Tirolskem še vedno krčevito držijo projekta gradnje elektrarne v dolini Dorfthal na Vzhodnem Tirolskem, kar pa seveda ni v skladu z vlogo narodnega parka.

10 let MePZ Srce v Dobrli vasi

Slovensko prosvetno društvo ZARJA v Železni Kapli in Slovensko prosvetno društvo VALENTIN POLANŠEK na Obirskem vabita na

Ponovitev šolske akademije

v soboto 7. 6. 1986 ob 20.00 uri v farni dvorani v Železni Kapli. Na sporedu bodo glasbeni, literarni in filmski prispevki Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu in prispevki domačih društev.

Ustanovitev mešanega pevskega zbora Srce v Dobrli vasi pred 10 leti, je bila povod, da je kulturna dejavnost tudi na drugih področjih ponovno zaživela. Na jubilejni slovesnosti pred kratkim, je predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Srce“ Tine Wastl orisal zgodovino zbora, ki je v desetih letih svojega obstoja veliko pripomogel k obogatitvi in popestritvi kulturnega življenja SPD „Srce“, ki letos obhaja 80-letnico svojega obstoja. Dobroščani imajo torej letos kar dva pomembna jubileja, ki pričata o narodno-prosvetni dejavnosti v prid ohranitve naše narodne skupnosti, ki se bori za svoj obstoj.

Ob priložnosti 10-letnice svojega obstoja je mešani pevski zbor, pod vodstvom Marjana Berložnika, priredil koncert, katerega so se poleg domačih prosvetašev udeležili tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris, predsednik Krščanske kulturne zveze Janko Zer-

zer, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Matevž Grilc in dobroščali župan, deželni poslanec Josef Pfeifer.

Ob svoji desetletnici je mešani pevski zbor predstavil tudi svojo prvo kaseto z naslovom „Od srca do srca“, ki jo je posnel slovenski oddelek Koroškega radia in finančno podprla Krščanska kulturna zveza. Večerni koncert so oblikovali pevke in pevci jubilejnega mešanega pevskega zbora s petjem pesmi, posnetih na omenjeni kaseti. Prav tako sta na kaseti posneta otroški zbor, ki ga vodi Ljudmila Sturm in pa tercet Sturm.

Za 10-letnico obstoja MePZ Srce, je SPD „Srce“ podelilo pevcem in pevkam, ki pojejo oziroma so peli v zboru priznanja.

Najlepše darilo mešanemu pevskega zboru ob njegovem prazniku pa je bila vsekakor kaseta, ki je hkrati tudi najlepše priznanje o dosežku zbora.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA LETOVANJE OTROK NA MORJU
Viktringer Ring 26 (Vinko Kušej) Tarviser Straße 16 (Milka Kokot)
tel.: (0 42 22) 51 25 28 tel.: (0 42 22) 51 43 00

Spoštovani starši!

Vljudno Vam sporočamo, da bo LETOVANJE OTROK NA MORJU V ŠAVUDRIJI letos v eni izmeni in sicer:

od 24. julija do 7. avgusta 1986

Koordinacijski odbor nudi:

prostore za bivanje, 5 obrokov hrane dnevno, za vsakih deset otrok enega vzgojitelja, zdravstveno oskrbo in v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnico ter prevoz v Savudrijo in nazaj. Cena za 14-dnevno bivanje znaša 1.400 šilingov, prevozni stroški 400 šil. Prijavnice dobite pri zgoraj omenjenih naslovih. Zadnji rok prijave je 11. julij.

Ker je število prostih mest omejeno, prosimo za čimprejše prijave.

Slovo od Andreja Čimžarja

V sredo smo se na kotmirškem pokopališču za vedno poslovili od Andreja Čimžarja pd. Obritovega Andreja iz Čahorč. Po težki bolezni je v 79. letu starosti v celovski bolnici za vedno zatisnil svoje blage oči.

Andrej – tako smo ga vedno vsi klicali – je bil eden najbolj zvestih podpornikov domačega prosvetnega društva „Gorjanci“ in ostalih slovenskih ustanov. Zaradi zvestobe do materinega jezika in slovenskega naroda, so ga nemški nacifašisti v zadnji vojni kar z dela zavlekli v izseljenišvo.

Andrej je bil izučen zidar in si je tako že pred vojno v Čahorčah, kot eden izmed prvih delavcev, postavil lastno hišo. Kot je ljubil svoj poklic, tako je bil navezan tudi na zemljo. S svojo ženo Micijo je do zadnjega skrbel za svojo malo kmetijo.

Do lanskega leta, ko so v Kotmari vasi ustanovili novi Market, je bil vsa leta odbornik Zadruga

in Posojilnice. Do zadnjega je bil vedno na tekočem o narodnopolitičnem dogajanju.

Velika množica ljudi na pogrebu, je bil prepričljiv dokaz, kako priljubljen in spoštovan je bil pokojni med našim prebivalstvom. Bilo je žalostno slovo. Tako se je z vencem od nekdanjega sotrpina poslovil predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl in se ob tej priložnosti spomnil usode slovenskih izseljencev, ki so trpeli po raznih taboriščih v tujini. S pesmijo žalostinko, pa so se od pokojnega poslovili pevci moškega pevskega zbora „Gorjanci“, s katerimi je bil pokojni še posebno povezan, saj je včasih tudi sam rad prepeval. Pogrebni obred je opravil domači župnik Maks Michor.

Pokojnega Andreja bomo ohranili v častnem spominu, ženi Mariji, sestri, bratom in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

Bilčovs

Minulo soboto zvečer je Suški oktet bil gost našega prosvetnega društva „Bilka“.

V avli ljudske šole se je zbrala velika množica ljudi, da prisluhne petju tega znanega okteta iz Podjune, ki ga vodi sicer mladi, vendar izkušeni pevovodja Bertelj Logar. V pozdrav publiku in gostom iz Podjune je zapel naš mladinski pevski zbor, pod vodstvom prof. Joška Kovačiča. Suški oktet s svojim petjem takoj osvojil simpatije domačinov. Nagradili so ga z navdušenim aplavzom. Sklop pesmi harmoničnih melodij, je

samo potrdil, da je oktet v dobrih rokah in da ga lahko priporočamo (za gostovanje) tudi drugim našim društvom na Koroškem.

Poleg številnih domačinov, ki so napolnili avlo, so bili tudi naš župan Hanzi Ogris, župnik dekan Leopold Kassl, dvorni svetnik dr. Valentin Inzko in predstavnik Slovenske prosvetne zveze Hanzi Weiss. Zbrano publiko na koncertu je pozdravil podpredsednik Franci Krušic. Sobotni koncert je bil izredno lep pevski užitek, ki nam bo ostal v nepozabnem spominu.

Prireditve

Bralce, ki letos prvič oziroma že spet berejo za BRALNO ZNAČKO, prirčno vabimo na

ZAKLJUČNO PODELITEV BRALNIH ZNAČK in KNJIŽNIH NAGRAD

● v torek 17. 6. 1986 ob 19.00 uri v Mladinskem domu, Mikschallee 4
Prireditelja: Mladinski dom v Celovcu in Slovenska študijska knjižnica
Mentorici: vzgojiteljici Meda Kavčič in Berta Murn

● v torek 17. 6. 1986 ob 14.00 uri v Kovačevi dvorani na Obirskem
Prireditelja: SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem in Slovenska študijska knjižnica v Celovcu
Mentorica: Vida Polanšek

● v torek 17. 6. 1986 ob 16.00 uri v Kulturnem domu v Šentprimozu
Prireditelji: SPD „Danica“ Šentvid v P., Slovenska študijska knjižnica v Celovcu in društvena knjižnica SPD „Danica“
Mentorici: Mirjam Kežar in Astrid Hobel
Gostje: pesniki in pisatelji Miha Mate, Boris A. Novak, Jože Zupan iz Slovenije in Andrej Kokot iz Celovca
Ilustrator: Marjan Manček.

ŠMIHEL
KONCERT Tamburaškega simfoničnega orkestra iz Celja

Dirigent: Srečo Cizelj
v soboto 7. 6. 1986 ob 20.00 uri v farni dvorani v Šmihelu
Prireditelj: KPD „Šmihel“

ŠENTPRIMOŽ
RIBIŠKI PLES

v soboto 21. 6. 1986 ob 20.00 uri v gostišču Wutte v Veselah
Igra: Planinski sekstet
Prireditelj: Podjurski ribiški klub

CELOVEC
Kulturna taberna PRIJOKLNU
STARA ISTRSKA LJUDSKA GLASBA NA IZVIRNIH GLASBILIH

v petek 27. 6. 1986 (ne 6. 6. 1986, kot je to bilo prvotno napovedano) ob 20.30 uri.

ŠENTPETER PRI ŠENTJAKOBU V R.
Strokovna šola za ženske poklice zavoda šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu vabi na

ZAKLJUČNO PRIREDITEV
v soboto 7. in nedeljo 8. junija 1986, vsaki-krat ob 14.30 uri.
Bogat in pester program!

SELE
OTROŠKI DAN SELE – „Tu sem doma – moja fara, tvoja fara“
v nedeljo 15. 6. 1986 ob 10.30 uri v Selah
Prireditelj: Katoliška otroška mladina

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na
16. SREČANJE SLOVENSKE PLANINSKIH DRUŠTEV TREH DEŽEL

● v nedeljo 8. 6. 1986 v Drežnici nad Kobari-dom, s pričetkom ob 11.00 uri.
Tokratni prireditelj srečanja je Beneško planinsko društvo.
Zbirališče: ob 8.30 uri dopoldne pred Posojilnico v Šentjakobu v Rožu.
Vozili bomo preko Korena (1073 m) in Vršiča (1611 m), vračali pa se bomo preko Predela (1150 m).
● v nedeljo 29. 6. 1986 IZLET NA SNEŽNIK (1797 m) z avtobusom (hoja do vrha Snežinka 2 uri)
Prijave: pri Franciju Kropivniku
tel.: 0 42 27 / 72 69 in na
tel.štev.: 0 42 22 / 51 43 00 - 31.

Glasbena šola na Koroškem vabi na
ZAKLJUČNI KONCERT
v petek 20. 6. 1986 ob 20.00 uri v ljudski šoli v Globasnici.
Prisrčno vabljeni!

SVEČE
„DRUŽINSKI IZLET NA KOČNO“
v nedeljo 8. 6. 1986 ob 8.00 uri s sejmišča v Svečah.
Ob 11.00 uri bo maša na vrhu Kočne (Struške).

MAČEK MURI (musical)
Halo otroci! Maček Muri pride v Šentjakob in Celovec
● v petek 13. 6. 1986 ob 16.00 uri v farni dom v Šentjakobu v Rožu
Prireditelj: SPD „Rož“ Šentjakob
● v petek 13. 6. 1986 ob 19.00 v Mladinski dom, Mikschallee 4, v Celovcu
Prireditelja: Slovenska prosvetna zveza in Slovensko šolsko društvo

BILČOVŠ
KONCERT
v nedeljo 15. 6. 1986 ob 20.00 uri pri Miklavžu v Bilčovsu.
Nastopajo: Savinjski oktet Žalec, mladinski pihalni orkester in deklški pevski zbor – vsi iz Žalca
Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu

BRNCA
DRUŠTVENI PLES
v 80. jubilejnem letu
V soboto 7. 6. 1986 ob 20.00 uri v Kulturni dvorani na Brnci
Čaka vas bogat srečolov:
I. CARTRANSKIT za 2 osebi,
II. 1 par smuč, II. hranilna vloga
Igrajo: Fantje iz Podjune
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci

Starši iz okolice Glinj – pozor!
Vsako sredo je med 15.00 in 16.00 uro pri Cingelcu na Trati OTROŠKA URA za otroke med četrtem in osmim letom
Otroška skupina Cingele

GALERIJA ROŽEK
Razstava Karla Vouka je odprta do 15. 6. 1986, ob petkih, sobotah in nedeljah od 15. do 18. ure

Slovensko kulturno društvo v Globasnici vabi na

KONCERT
v nedeljo 8. 6. 1986 ob 20.30 uri v avli ljudske šole v Globasnici
Nastopajo: MePZ „Peca“ iz Globasnice, MoPZ „Franc Leder Lesičjak“ iz Štebna, globaški puabi in globaški cerkveni pevci

SELE-BOROVNICA
KONCERT
Rož – Podjuna
v soboto 7. 6. 1986 ob 20.00 uri pri Trklu
Nastopajo: Ansambel „Fantje z vseh vetrov“ iz Novega mesta z humoristom Marjanom Roblekom, nadalje MePZ iz Sel, deklški zbor iz Sel, družina Moschitz iz Šentjanža, vokalni kvintet iz Šentlipša, trio Toni Mak, trio Pavlič (Obirsko) in obirski vižarji – nato ples!
Prireditelj: Alpski klub Obir

SPD „Bisernica“ v Celovcu vabi ob sodelovanju Kluba „Prežihov Voranc“ na PRVO CELOVŠKO POLETNO NOČ v soboto 7. 6. 1986, s pričetkom ob 20.30 uri, v prostorih UNI-Cluba (blizu celovške univerze)
Nastopa dunajska narodno-glasbena skupina „Erste Wiener Tschuschen-Kapelle“
Po koncertu – ob jedači in dobrem vinu – bo priložnost za ples (kolo in drugo) ob balkanski glasbi

Odbor

„Uredništvo je bilo moja prva slovenska šola“

Tomšičev nagradenec Rado Janežič je že 40 let povezan s Slovenskim vestnikom

Rado Janežič ni prijatelj odlikovanj in velikih besed, še manj pa mu je pri srcu osebnostni kult. Zato tudi nima rad, če govorimo in pišemo o Tomšičevi nagradi – najvišjem slovenskem novinarskem priznanju – katero je prejel za svoje življenjsko delo v uredništvu Slovenskega vestnika.

Ko smo mu v uredništvu čestitali po podelitvi nagrade, se je le nerad udal naši želji po daljšem razgovoru o njegovem štiridesetletnem novinarskem delu pri Slovenskem vestniku. Kot vemo, se izogiba fotoaparatom in mikrofonom in se raje umakne v drugo vrsto ali še bolj nazaj. Kajti vedno mu je „stvar“, pač skupno hotenje slovenske narodne skupnosti na Koroškem, bila tako pomembna, da je kljub številnim neugodnim okoliščinam bil pripravljen vztrajati na svojem nehvaležnem položaju. Tam je ključeval raznim koroškim oblastnikom, opozarjal na dejanski položaj slovenskega človeka na Koroškem in tudi v lastnih vrstah marsikdaj ostro nastopal proti malomarnosti, malodušju in pozabljenosti.

Veselite se prvo številko

„S Slovenskim vestnikom sem se srečal pri prvi številki, ki je prišla 14. junija 1946 z Dunaja. Bil sem mladinski aktivist in šli smo od vasi do vasi, od hiše do hiše in pridobivali naročnike,“ nam pripoveduje ko sedimo Andrej, Lubo in Vinko v novih uredniških prostorih bivšega dijaškega doma v „tarvizercu“ in ga sprašujemo.

Njegov prvi prispevek je Slovenski vestnik objavil v svoji 5. številki pod naslovom „Kulturne prireditve podgorjanske, leške

in šentjakobske mladine“. Svoj prvi dopis pa zaključuje z optimističnim stavkom: „Se veliko takih prireditev, predvsem pa resnega dela, da bomo dosegli svoje pravice, in lepo bo v našem Rožu.“

Napisani so bili ta in še številni članki v samozavestni situaciji. Ljudstvo je po koncu druge svetovne vojne imelo notranjo potrebo po slovenski besedi. „V vojni je bila slovenščina prepovedana, pred vojno preganjana, in ljudje so pograbili za Slovenski vestnik.“ Še prav posebno, „ker je bil Slovenski vestnik domači list, Slovenci se s Kroniko niso identificirali“, saj tam uredništva niso sestavljali domačini, bili so emigranti, belogardisti, ki niso zastopali interesov koroških Slovencev.

Pozneje v razgovoru še enkrat poudari, da je po letu 1945 slovenska beseda na novo zaživela in „časopis je imel takrat zelo veliko vlogo tudi kot vzgojitelj na jezikovnem področju, dokler te vloge ni vedno bolj prevzela dvojezična šola, dokler je bila ta šola pač še kolikor toliko vredna!“

Že ob prvi obletnici lista ga je uredništvo čez noč poklicalo k sodelovanju. Toda sam se hvaležno spominja svojih prvih dveh glavnih urednikov, Francija Zwittira in Franja Ogrisa, „pri katerih sem se res šele naučil slovenščine.“ Prej je imel le nemške šole, k sreči pa so doma imeli

veliko lepih slovenskih knjig, iz katerih se je sam učil. „Uredništvo Slovenskega vestnika pa je bilo pravzaprav moja prva slovenska šola.“

Kot naslednik partizanskega tiska Slovenski vestnik ni doživljal samo koroških očitkov, da je iredentističen in titokomunističen list, ker se pač zavzema za združitve z matičnim narodom; močno sta prvi zalet potlačili kominformovska in cerkvena ekskomunikacija. To ni imelo za posledico samo množične odpovedi naročnikov, tudi tiskarno je bilo treba zapustiti. Zadnja posledica je bila pač ustanovitev lastne male tiskarne.

Razkrinkavanje politikov: že 30 let pred avstrijskimi novinarji

Kot član uredništva je Rado Janežič doživel tudi tisto obdobje, v katerem so se zvrstili procesi nekdanjih nacistov proti Slovenskemu vestniku. Vestnik je bil namreč tisti, ki je v povojnih letih razkrinkal marsikatero rjavega „aktivista“. „Tisti proces proti Steinacherju je bil gotovo eden najbolj zanimivih. Ko je dobil Steinacher avstrijsko odlikovanje, je Slovenski vestnik zapisal, da je bil član NSDAP“ in razkrinkal njegovo nacistično preteklost, razlaga Rado. V štiri leta trajajočem procesu je Slovenskemu vestniku uspelo dokazati vse trditve, sodišče pa je moralo ugotoviti, da je Steinacherjevo pisanje v knjigi „Sieg in deutscher Nacht“ res nacistična literatura. In kljub temu, da je Slovenski vestnik dobil v vseh ostalih točkah prav, so ga zaradi ene stvari formalno obsodili. Vsi glavni oz. odgovorni uredniki so imeli podobne procese, in vselej je bil Slovenski vestnik obsojen le formalno, nikoli niso mogli ugotoviti, da bi kdaj pisal neresnice. Brez pretiravanja lahko danes ugotovimo, da je Slovenski vestnik že najmanj 30 let pred avstrijskimi novinarji razkrinkaval zloglasno preteklost avstrijskih politikov.

Skromno...

Vselej zelo skromno ocenjuje glavni urednik Slovenskega vestnika svoj delež pri oblikovanju raznih Spomenic in stališč osrednjih organizacij. Tako pravi v zvezi s formuliranjem „Spomenice koroških Slovencev“ ob podpisu državne pogodbe leta 1955: „Polna je bila sejna soba v stari „gazometerici“, ko se je prvič sestel uredniški odbor. Imeli so me za „malo bolj“ pismenega kot druge. In jasno je, da si bolj vajen spraviti na papir dobre ideje. Delo pač človeka res malo izvežba.“

Zato pa je tem bolj temeljit, ko gre za oceno tega ali onega zgodovinskega dogodka. Npr. za člen 7. državne pogodbe, ki je s strani Jugoslavije prvotno bil predviden le za Gradišćanske Hrvate in tiste koroške Slovence, ki bi ostali še izven meja; se pravi za Slovence, ki bi bili res manjšina. Za večino koroških Slovencev, ki so živeli v kompaktnem področju pa je Jugoslavija prvotno zahtevala mnogo širšo zaščito. „Kdo pozna avstrijsko manjšinski politiko, ve, da nikoli ni bila pospeševalna, vzeli so nas na znanje, nikdar pa nas niso tako zaščitili, da bi se razvijali, kot se razvija večinski narod, vedno so vkalkulirali že asimilacijo,“ poudarja Rado stvarno. Zato tudi ni presenetljivo, da ocenjuje tudi nadaljnji razvoj manjšinskega prava kot še bolj poraznega.

Osebo je doživel po podpisu avstrijske državne pogodbe tudi prve napade na

obvezno dvojezično šolstvo. Spominja se, kako so se po ilegalnih šolskih štrajkih vozili za komisijo, ki je obiskala te šole. „Vsiljevati smo se morali, in šele po ovinkih smo zvedeli, kdo je bil glavni dejavnik pri štrajkih,“ pravi Rado. Na podlagi tega materiala je bila zapisana tudi Spomenica o šolstvu, leta 1959. „Tam so bili imensko navedeni najhujši kršitelji zakonov. In še do danes ni bil nihče klican na odgovornost, čeprav so bili vsi imensko prijavljeni oblastem.“

Rado Janežič v uredništvu...

Tudi obdobje manjšinske politike do sedemdesetih let ocenjuje Rado Janežič z današnjega vidika kritično. V tem obdobju socialnih prenosov in relativnega narodnostnega miru, pravi Rado, „smo Slovenci videli tedaj prvič možnosti priti na listah večinskih strank do pozicij. Vendar,“ zaključuje, „je bilo to naivno, če gledamo nazaj, saj ni šlo v tem znaku naprej.“

Prišla je proslava 50. obletnice plebiscita, kjer so mobilizirali nemškonacionalne sile. Svoj višek so protimanjšinske akcije dosegle v Tafelsturmu, sledil pa je zakon o narodnostnih skupinah, kjer so uvodoma sicer zapisana lepa načela, praksa pa pravice omejuje.

...in s suhim humorjem

Prav v zvezi z avstrijskim pravosodjem ima skrito v suhem humorju marsikatero pikro ugotovitev, sploh pa se mu zdi for-

...in skupaj z urednikom Lubom Urbejem (levo) in dopisnikom Francejem Černutom (desno)

malistično obravnavanje družbenih vprašanj v Avstriji, tisto sredstvo s katerim zadušijo marsikateri upravičeni protest. Na vprašanje, zakaj Slovenci pri narodnem zastopanju ne grejo večkrat pred sodišče, meni, „da naši ljudje niso prijatelji tožb, pred sodišče grejo šele v skrajnem slučaju. Vrh tega nimajo zaupanja v pravne oblasti.“

Kljub vsej njegovi skepsi, s katero spremlja celotno družbeno dogajanje, z zanimanjem spremlja ravnanje mladine, ki „pozna druge oblike dela“. Seveda tudi,

ker ima druge materialne pogoje. Tudi svetovnonazorska vprašanja gleda mladina drugače. „Mi kot pripadniki starejše generacije naprimer težje ocenjujemo današnje razmerje med ZSO in NSKS. Vidimo razmere bolj v luči nedkanjih pristopov“ ugotavlja Rado in dostavlja, da pač vidi razdvojenost Slovencev po svetovnem nazoru kot naraven pojav, ki je pogojen tudi v razmerah v drugi svetovni vojni, ko so nekateri bili v partizanih, drugi pa drugje.

Po drugi strani pa noče govoriti o konfliktih in vrstah koroških Slovencev. „Raje govorim o nesoglasjih in o različnih mnenjih“, ki izvirajo tudi še iz različnega ocenjevanja odnosa do matičnega naroda (drugi pač niso našli stikov do novih oblasti v Sloveniji; danes teh problemov tudi na desnici nimajo več, nasprotno, večkrat bolj znajo zglediti poti do Ljubljane), da sta obe osrednji organizaciji v bistvenih narodnostnih vprašanjih vselej našli tudi skupno stališče.

Kdor se spusti v razgovor z njim, bo ugotovil, da poleg ocenjevanja avstrijskih političnih razmer („uradna avstrijska finančna podpora Slovincem šteje manj kot dobi Waldheim v dveh mesecih penzije!“) in koroške politike („v šoli so nam dali vedno samo to, kar nam je bilo v škodo, nikdar tega, kar bi bilo najbolj dobro“) rad spregovori o raznih načinih poročanja. Poudarja, da je Slovenski vestnik kot glasilo Osvobodilne fronte, Demokratske fronte delovnega ljudstva in Zveze slovenskih organizacij vedno zastopal politično orientacijo organizacije. S tem povezano, predvsem ko kot manjšinsko glasilo, številnih dogodkov niso samo informativno zabeležili, obširno so jih komentirali in ocenjevali njih pomen. Tudi danes se mu zdi poročanje dostikrat premalo temeljito, premalo osvetljeno s stališča zgodovinskih izkušenj. Predvsem pa „kot novinar starega kova“, kot se sam večkrat napol ironično označuje, „z bolečim srcem spremljam osirotenje jezika“. Tukaj, svetuje mladim, naj se v bodoče bolj Potrudijo.

Ne dela si pa skrb za novinarskega naraščaja. Dosti je mladine, ki bo sposobna nadaljevati to delo. Sploh ima mladina danes možnosti za strokovno usposabljanje, ki ga njegova generacija koro-

Rado in njegov Vestnik

Ko sem mu ob podelitvi najvišje slovenske novinarske nagrade, nagrade Toneta Tomšiča za življenjsko delo, segel v roko in mu čestital, sem šepnil: „Rado, to je tudi moj praznik“. Ta prizor je ovekovečilo celo ljubljansko televizijo: kakor da bi snemalci vedeli, koliko dolgih in kratkih ur sem preživel v njegovi redakciji.

Pomladi leta 1958 sem se prvič vzpenjal po stopnicah hiše na „gazometerici“ v prvo nadstropje, kjer je bilo takrat uredništvo Slovenskega vestnika. Nekaj prej sem postal stalni dunajski dopisnik Ljudske pravice in ena mojih prvih nalog je bila, „navsezati stike z našimi“ in „opisati situacijo na Koroškem“. Stara novinarska izkušnja je, da največ zveš od novinarja. Vedel sem, da bom samo na Vestniku zvedel vse, kar je za moje delo bistvenega pomena, brez protokolarnega besedovanja in natančno tisto, kar bom še istega dne lahko uporabil za svoje poročilo.

Takšnega, kakršnega sem prvič zagledal, sem ga videl potem še stokrat: agresivno sklonjenega nad pisalni stroj, švigačih oči izza naočnikov, s stegnjenimi, navpično v tasteru padajočimi kazalci, kakor da bi pisal same kličeje. Dostikrat sem ga pozneje opazoval pri delu in vedno sem imel občutek, da med pisanjem bije neko bitko, da svoje misli „strelja“ in da je ves prežet s sporočilom, ki ga pošilja med ljudi.

Najbrž sva se že tega dne začela tikati. Vedela sva, da sva v istem čolnu in da bova odslej vsak na svoj način pisala o istih rečeh. Takoj mi je povedal, kako je s slovensko gimnazijo, ki so jo pravkar ustanovili, pa h komu je treba telefonirati za temeljitiji informacijski pogovor, v nekaj stavkih mi je opisal položaj na podravelski kmetijski šoli, za najnovejše izjave in zvitiosti deželnega glavarja Wedeniga sem tudi

takoj zvedel, zlasti pa seveda vse o rastoči kampanji zoper obvezno dvojezično šolstvo. Tako sem res še istega večera lahko telefoniral v Ljubljano prvi svoj „opis situacije na Koroškem“.

Tako ustvarjalno in praktično je bilo moje prvo srečanje z Radom Janežičem in tak odnos imava vse do danes. Oba sva si medtem naložila nekaj križev na pleča, ampak vsaj za Radota moram reči, da čas – razen barve las – nič kaj dosti ne spreminja. Še vedno strelja kličeje in ko mi je pred kratkim – že na „tarvizercu“ – zaklinal nekaj pripovedovati o avstrijskih žurnalističnih penzijah, čes, to postaja zanj aktualno, sem mu rekel, da po uspešni novinarski karieri očitno začenja zdaj še humoristično.

Vesel sem, da Rado Janežič praznuje 40. letnico svojega novinarskega dela skupaj s 40. letnico Slovenskega vestnika. To dvoje je zame neločljivo. Radotov bojeviti slog, njegova – v najboljšem smislu te besede – aktivistična zagnanost, njegovo obvladovanje snovi ob nenehnem sodelovanju „zgodovinskega spomina“ so značilnosti tega časnika kot celote. Včasih sem ga spraševal: „Zakaj se pod svojimi članki in komentarji ne podpisuješ – vsak stavek pove, da si ga napisal ti“. Ampak njemu ni nikdar šlo za „profiliranje“, zanj še vedno v polni meri velja pravilo, da gre predvsem „za stvar“. Ta pa je: neomajno vztrajati pri takem žurnalizmu, ki bo v korist boju za obstoj in razvoj koroških Slovencev.

Upam, da se bo Rado lotil zapisovanja spominov, če se bo res kdaj umaknil v mirnejše življenje. Marsikaj bi vedel povedati o lepotah in grenkubah časnikarskega poklica. Mogoče se bo z drobnno besedo spomnil tudi najtihnih in glasnih pogovorov v letih skupnega veslanja v istem čolnu.

Slavko Fras

Janez Stergar

Vprašanje koroških Slovencev v jugoslovansko-avstrijskih odnosih od plebiscita do anšlusa

Pred leti sem pregledal stenografske protokole avstrijskega parlamenta; iz objavljene grafičnega izhaja, da so se poslanci po navdušenju nad plebiscitnim izidom veliko več ukvarjali s splošnimi vprašanji bilaterale z Jugoslavijo in s položajem Nemcev v avstrijski južni sosed, kot pa z uresničevanjem manjšinskih pravic koroških Slovencev. 20. 6. 1923 je poslanec Ernst Hampel postavil vprašanje o Ninčičevi izjavi, da gre Nemcem v Sloveniji bistveno bolje kot Slovincem na Koroškem. 3. 3. 1925 je govoril isti poslanec in – kot omenjeno – kancler Rudolf Ramek. 10. in 11. 12. 1925 je potekala v državnem zboru obsežna in vroča debata o organiziranih vpadih iz Jugoslavije na Koroško in o Angererjevi „neumni interpelaciji, ki zaščito slovenske manjšine proglašala za izdajo dežele.“ Tako je interpelacijo označil Anton Falle, koroški socialdemokratski voditelj slovenskega rodu, ki je bil zaradi svojega zavzemanja za enakopravnost manjšine že slab mesec poprej (15. 11. 1925) v šentjakobu v Rožu izpostavljen napadu nemških nacionalistov in nacistov. Omeniti velja še slavnostno sejo avstrijskega državnega zbora 16. 7. 1930, posvečeno desetletnici koroškega plebiscita (govorniki: Gürt-

ler, Paulitsch, kancler Schober, Falle, Klimann, Tauschitz).

Za popolnejšo sliko vpetosti koroškega vprašanja v jugoslovansko-avstrijske odnose obravnavanega obdobja bi veljalo tudi sistematično pregledati arhive avtonomnih samoupravnih in upravnih teles na Koroškem in v Sloveniji. Vsaj ob pogajanjih za kulturno avtonomijo so bili prisotni tudi bilateralni stiki oz. recipročni oziri (D. Biber, Valentin Einspiller, H. Haas, Andreas Moritsch, K. Stuhlpfarrer, T. Zorn). Tudi v tridesetih letih so se koroški Slovenci še povezovali z Nemci v Sloveniji v povsem konkretnih prizadevanjih za izboljšanje položaja obeh manjšin.

Odnos političnih strank

Odnos koroških političnih strank do koroških Slovencev je bil že nekajkrat obravnavan (H. Haas, J. Pleterski, K. Stuhlpfarrer, T. Zorn), manj so znane vezi teh strank prek meje. Izjemo predstavljajo stiki med komunisti obeh dežel. Delež samih koroških Slovencev v koroški deželni organizaciji KPA je velik in poznan, razmeroma dobro so obdelane tudi kurirske vezi čez mejo in neposredna pomoč

vidnih revolucionarjev iz Slovenije tudi pri oblikovanju stališča KPA do vprašanja razrešitve položaja koroških Slovencev oz. do slovenskega narodnega vprašanja v celoti. Tu mislim posebej na spomenico, ki jo je Johan Kazianka julija 1930 prebral v slovenščini (izpraznjeni) koroški delavski zbornici, na slovensko-nemški letak ob desetletnici plebiscita, na pisanje „Die rote Fahne“, na zgodovinski proces, ki je vodil do skupne izjave komunističnih partij Jugoslavije, Avstrije in Italije 3. 4. 1934, na poskus izdavanja in zaplenbo prve številke lista „Punt“, na slovenski strani pa na manifest s prvega kongresa KPS 17.-18. 4. 1937 na Čebinah (France Filipič, France Klopčič, Lovro Kuhar, J. Pleterski, Zorka Tribušen, T. Zorn).

Za stranke v Sloveniji velja tokrat samo opozoriti na polemike o krivdi za plebiscitni poraz. Koroško vprašanje je ostalo v dvajsetih in tridesetih letih sicer vseskozi prisotno, predvsem seveda na publicistični ravni. Podrobneje odnos strank do Koroško še ni bil predstavljen. Generalno je dr. Petek ocenil, da ne od slovenskih klerikalcev ne od liberalcev „kakšnih koristnih nasvetov in vplivov“ ni bilo. Dr. Anton Korošec Petka kot „liberalca“ npr.

4

sploh ni hotel sprejeti, medtem ko je na drugi strani prelat dr. Blüml vsake stike z Jugoslavijo sam odklanjal. Mlajši katoliški voditelji so zlasti v času avtoritarnega režima nasvete iz Slovenije vseeno dobili in jih tudi upoštevali.

Pomoč uradne Slovenije in Jugoslavije

Nekaj več vemo o konkretnih oblikah pomoči, ki jo je zamejskim Slovincem in prebežnikom v Jugoslavijo (v večji meri seveda primorskim Slovincem) dajala slovenska upravna oblast z različnimi odseki, pisarnami, odbori in sveti. Če se opremo na že omenjeni Felaherjev spominski zapis, je uradna Ljubljana (včasih tudi s pomočjo Beograda) na Koroškem neposredno podpirala izhajanje tednika „Koroški Slovenec“, priloge tega lista, vsakokratne kandidature koroških Slovencev v deželni zbor, udeležbo koroških poslancev na manjšinskih kongresih, prispevala je letne dotacije za personalne izdatke politične in prosvetne centrale koroških Slovencev, dotirala je pošiljanje knjig in periodike (koroške oblasti pa so na drugi strani z raznimi poštnimi in policijskimi šikanami to pošiljanje skušale čimbolj ovirati), podpirala je jezikovne in gospodinske tečaje, kakor tudi požarni brambi v Globasnici in šentjakobu v Rožu, kjer so obdržali slovenski poveljevalni jezik.

(se nadaljuje)

Kulturne in druge novosti iz Kotmare vasi

Materinska proslava

Kakor vsako leto, se je tudi letos, na povabilo občine Kotmara vas, zbralo veliko občanov na materinski proslavi v ljudski šoli. Program so izvajali izključno domači šolarji.

Važno je, da se ni govorilo samo o praznovanju mamic, marveč tudi, da so šolarji oblikovali dvojezičen program. V ljudski šoli v Kotmari vasi ne govorijo le o skupni Evropi, ampak jo tudi živijo. To bosta potrdila gotovo tudi nadzornik za okraj Celovec-okolica Ewald Bernthaler in nadzornik za dvojezične šole Franz Wiegele, ki sta bila s programom in z nastopajočimi izredno zadovoljna. Šola Kotmara vas vzgledno dokazuje, da se šolarji med seboj dobro razumejo, ne glede na to, katerega od obeh deželnih jezikov govorijo. Seveda gre velika zahvala učiteljskemu zboru z direktorjem Schwarzom na čelu za vzorno vzgojo v duhu medsebojnega spoštovanja, tolerance in prijateljstva med šolarji.

Nastopili so otroci iz prvega razreda z mešanim, to se pravi vzorno dvojezičnim sporedom. Pesmice jih je naučila učiteljica Silvija Ruttnig. Velik aplavz so poželi mali predšolčki, ki so s svojim prispevkom navdušili publiko (učiteljica Helga Irnberger).

Sedem šolarjev 2. razreda je obljubljalo mamicam vse mogoče. Na koncu pa so se vprašali, če bodo vse te obljube sploh mogli izpolniti. Veronika Niemitz in Heimo Lindner sta pokazala, kako se nauči Nemec slovenščine in Slovenec nemščine. Ni težav, če je dobra volja in spoštovanje do sosedovega jezika (učiteljica Rezika Iskra).

Izredno izkazala sta se tokrat oba tretja razreda. Učiteljica Rezika Kapus je naučila učence precej zahtevno igrice „Potovanje skozi molk“ (Reise durch das Schweigen). Glavno vlogo je igral Hanzi Waschnig, ki je izredno

navdušil publiko. Borut Živkovič pa je zelo lepo deklamiral dolgo slovensko pesem. Učenci učiteljice Melitte Goritschnig so zaigrali igrice „Podočnik“ (Der Backenzahn). Četrti razred sta zastopala Hanzi Niemetz in Nadja Struger, ki sta se naučila basen o miški in čevljarju. Naštudiral jo je z njima ravnatelj Josef Schwarz.

V zastopstvu župana Josefa Strugerja, ki je bil zadržan zaradi smrti v družini, se je zahvalil vsem mamicam podžupan ravnatelj Schwarz za ves njihov trud; posebej pa so bile počaščene tri matere. Med posameznimi točkami je pel šolski pevski zbor pod vodstvom Melitte Kropiunig.

Navzoči so z močnim aplavzom izpričali, da so zadovoljni s takimi nastopi in da gotovo ne bi želeli, da bi se njihovi otroci – ki so sedaj veliki prijatelji, ki pojejo skupaj, igrajo igre skupaj, ki se veselijo, nastopajo in se učijo skupaj – delili, kakor hočejo tisti, ki jim ni do skupne vzgoje pa do vzgoje k miroljubnemu življenju v deželi.

Družabni večer

V soboto, 31. maja, je priredilo SPD „Gorjanci“ družabni večer za vse tiste otroke, ki so sodelovali pri letošnjem vignetnem koncertu. V društveni sobi v stari šoli je kar završalo. Za začetek je pozdravila Erika Muri otroke in njihove starše ter župana Josefa Strugerja. Zahvalila se je tudi vsem tistim, ki so dali kako nagrado za žrebanje. Živžav se je malo polegel, ko so vlačili žrebe, in polni napetosti odpirali kuverte. Vsak je dobil kaj primerne, Nataša Iskra pa kar celega živega bekeja (biceja ali jagneja), ki ga je dal Kristl Lajčahar. Navzoči so se tudi mogli občudovati na raznih posnetkih na videofonu, za kar je poskrbel Joško Pack, posebno zabavna pa je bila tudi zgodnica o sapra miški.

Če bo spet kaj, se bomo pas pet oglasili.

Občinska seja

Najobširnejša točka prve letošnje občinske seje v Kotmari vasi (torek, 20. maja 1986) je bil obračun za leto 1986. Vse frakcije so ob primerni kritiki soglašale v tem, da je treba tudi naprej gospodariti varčno, in sicer prav zaradi omejenih razpoložljivih denarnih sredstev. Pred razpravo o letnem obračunu je občinski svet vzel na znanje tudi poročila nadzornega odbora.

Daljša razprava se je razvila tudi pri oddaji del za prestavitve nekega zidu pri župnišču. Na razpis so se odzvale štiri firme (Begusch, Bistrica v R., Jozi Pack, Kotmara vas; Skrabl, Žihpolje; Malle, Celovec). Najcenejši v ponudbi je bil Begusch, zaradi česar se je občinsko predstojništvo tudi odločilo za njega. Zastopnik EL Jože Wakounig pa se je zavzemal za Packa kot domačega podjetnika, čeprav je bil drugi v ponudbi. Begusch je dobil doselj že tri velika naročila v Kotmari vasi (gasilski dom in pošta, stanovanjska hiša, strojni center). Primerno bi bilo torej, da dobi tokrat delo domače podjetje, ki tudi zaposluje delavce iz kotmiške občine. Občinski svet se je odločil z večino 17:2 za Beguscha.

Sanitarne naprave v strojnem centru bo inštalirala fa. Gerhard Kropiunig z Bistrice v R. Stanovanje v novi hiši „Kärntner Heimstätte“ bo dobil Franz Jesenko. Sklenila se bo tudi pogodba o plemenskih bikih. Poleg dr. Walter Wagnerja iz Vetrinja bo pregledovala mrtve kot namestnica kotmirška zdravnica dr. Edith Defner. Občinski svet je tudi odobril soglasno nakup freze za sneg in obravnaval razna personalna vprašanja.

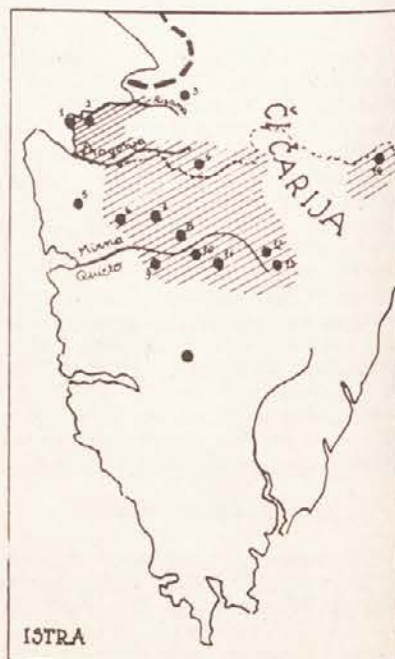
Po koncu dnevnega reda je župan Josef Struger prebral še pismene predloge, med njimi dva predloga EL (postavitev zabojnikov za belo pločevino in nakup zaves za večnamensko dvorano v novi ljudski šoli).

„Istranova“ z novo ploščo

V petem letu svojega delovanja je izdala skupina „Istranova“ svojo drugo ploščo. V petek, 27. 6. bo skupina predstavila pesmi s te plošče na koncertu pri Joklnu. Dario Marušič, Juri Franco, Vanda Škrk in Kleva Luciano igrajo na originalnih istrskih instrumentih: mala in velika roženica, šurla, meh, dvojnice, cindra, bajs, vijulin, remonika, mandola, kitara. Instrumenti kot tudi glasbene oblike izhajajo iz istrobeneške, istrohvaške in istroslovenske tradicije.

Skupina je v dolgoletnem sodelovanju s prebivalstvom izkopala iz spomina ljudi številne ljudske pesmi. In kot se v teh krajih prepletajo razne kulturne tradicije, tako iz teh pesmi zvenijo ritmični hrvaški napevi, balade v beneškem melosu, povsem nenavadno uglasene slovenske praznične in ljubezenske ter starinske melodije.

„Polka iz Ščulci“, „Dona Lombarda“, „Mazurka“ in „Pojmo mi

mala na samanj“ so samo nekateri naslovi številnih komadov nove plošče, ki obsega izbor pesmi iz področja med Piranom in Strunjanom ter Blatno vasjo in Humom sredi Istre.

Izlet v Beograd

Dne 29. junija 1986 priredi Zveza koroških partizanov izlet v Beograd. Kakor smo omenili že v zadnji številki Slovenskega vestnika, pridejo v pošte v prvi vrsti tisti tovariši, ki so bili pred tremi leti na podobnem izletu, ki pa ni popolnoma uspel; vabljeni pa so seveda tudi vsi drugi, ki se želijo udeležiti izleta.

Odhod z letališča Brnik v nedeljo 29. 6. ob 6.30 uri, vendar se na letališču zberemo že ob 5.30 uri, da lahko uredimo vse potrebne formalnosti.

Povratek: odhod iz Beograda ob 18.50 uri in prihod na letališče Brnik ob 19.25 uri.

Stroški znašajo za polet z letalom, za avtobusni prevoz po Beogradu in za kosilo skupaj 24.000 dinarjev, to je približno 1000 šilingov. Prispevek plačate pri prijavi ali pred odletom. Tovariši, ki so bili na izletu pred tremi leti, imajo tokrat znižano ceno. Za prevoz do Brnika in nazaj mora poskrbeti vsak sam.

Prijave prosimo najkasneje do petka 20. junija na naslov:
Zveza koroških partizanov,
9020 Celovec, Tarviserstr. 16, tel. 0 42 22/51 43 00 – 33, 60.

SOCIALISTI TER STRANKARSKO NEVEZANI PRIPADNIKI
SLOVENSKE NARODNE SKUPNOSTI ZA

dr. Kurta Steyrerja

Volilni boj zadnjih tednov je dokazal, da Avstrija potrebuje kot najvišjega predstavnika države človeka, ki združuje in ne razdvaja in ki je v mednarodni javnosti nesporen.

Zato podpisani podpiramo ob predsedniških volitvah 8. junija kandidata naprednih demokratičnih sil, dr. Kurta Steyrerja.

Dipl. ing. Wieser Feliks, Celovec.
Wutte Janez - Luc, Sentprimoz.
Kropivnik Franc, Sele Zg. Kot.
Kropivnik Berta, Sele Zg. Kot.
Mak Jurij, Sele Sr. Kot.
Mak Jozefa, Sele Sr. Kot.
Užnik Leonhard, Sele Sr. Kot.
Užnik Franciska, Sele Sr. Kot.
Dovjak Margareta, Sele Sr. Kot.
Dovjak Veronika, Sele Sr. Kot.
Dovjak Tomaž, Sele Sr. Kot.
Dovjak Stanko, Sele Sr. Kot.
Dovjak Herbert, Sele Sr. Kot.
Dovjak Hana, Sele Sr. Kot.
Dovjak Rudolf, Sele Sr. Kot.
Dovjak Florijan, Sele Zg. Kot.
dipl. inž. Mak Gregor
Polanšek Marta, Obirsko / Zelezna Kapla.
Sadošek Franci, Zelezna Kapla.
Furjan Berti, Obirsko / Zelezna Kapla.
Trunk Lojze, Žužalec / Diča vas.
Moschitz Willi, Sentjanž.
Frank Hermine, Bekstanz.
Kriegl Milka, Zahome.
Hudl Stefan, Ričarja vas.
Delavec Zofija, Ričarja vas.
Wiegele Franc, 9613 Zahome.
Obiltschnig Johann, Podgorje.
Ogris Maria, Lipica / Radiše.
Ogris Ludvik, Lipica / Radiše.
Ogris Tomi, Tuce / Radiše.
Walter Ana, Lipica / Radiše.
Walter Franc, Lipica / Radiše.
Tolmaier Hanzi, Sp. Rute / Radiše.
Cvelf Leopold, Nonča vas / Pliherk.
Cvelf Milka, Nonča vas / Pliherk.
Zele Irena, Dob / Pliherk.
Koletnik Justina, Čirkovce / Pliherk.
Koletnik Maria, Čirkovce / Pliherk.
Koletnik Helena, Čirkovce / Pliherk.
Buchwald Johann, Nonča vas / Pliherk.

Knez Florian, Zelezna Kapla.
Ung Gottlieb, Zelezna Kapla.
Beve Franc, Zelezna Kapla / Lobnig.
Maloversnik Manfred, Zelezna Kapla / Bela.
Kuhar Sonja, Lepena / Zelezna Kapla.
Kuhar Maria, Lepena / Zelezna Kapla.
Osina Andreas, Lepena / Zelezna Kapla.
Kuhar Michael, Lepena / Zelezna Kapla.
Ojster Engelbert, Zelezna Kapla.
Sitter Peter, Bilčovs.
Sitter Nani, Zeluce, Bilčovs.
Boštjančič Albert, Branča vas / Bilčovs.
Müller Irmi, Kožentava.
Boštjančič Aloisia, Branča vas.
Boštjančič Jozef, Branča vas.
Mischkulnig Maria, Branča vas.
Gasser Rupert, Bilčovs.
Miki Ana, Bilčovs.
Ogris Ana, Branča vas.
Gasser Johann, Bilčovs.
Gasser Maria, Bilčovs.
Ogris Karl, Bilčovs.
Kropivnik Katarina, Bilčovs.
dipl. inž. Ogris Kristijan, Dunaj/St. Pliherk.
Kokot Vincenc, Celovec.
Kokot Andrej, Celovec.
Kokot Ludmila, Celovec.
Prusnik Vladimir, Zelezna Kapla / Lobnig.
Kuhar Peter, Zelezna Kapla.
Hribar Ana, Obirsko, Zelezna Kapla.
Haderlap Valentin, Zelezna Kapla / Lepena.
Haderlap Karolina, Zelezna Kapla / Lepena.
Blatnik Hubert, Kajaze.
Ogris Hanzi, Bilčovs.
Boštjančič Jozko, Bilčovs.
Lesjak Thomas.
Ruttnig Walter.
Einspieler Marjan.
Male Michael, Sele Zg. Kot.
Mlečnik Zdravko, Sele Zg. Kot.
Mlečnik Traudi, Sele Zg. Kot.

Bradač Blažej, Sele Sr. Kot.
Oraž Jožef, Sele Zg. Kot.
Oraž Jožeta, Sele Zg. Kot.
Vavti Valentin, Pliherk.
Germ Herman, Nonča vas / Pliherk.
Germ Marta, Nonča vas / Pliherk.
Pirker Eva, Drveša vas / Pliherk.
Pirker Karl-Heinz, Drveša vas / Pliherk.
Wulz Claudja, Pliherk.
Wieser Maria, Zg. Rute / Radiše.
dr. Ogris Igor, Celovec.
Walter Franc-Josef, Lipica / Radiše.
Povše Neži, Tuce / Radiše.
Povše Rudi, Tuce / Radiše.
Schiemann Ani, Tuce / Radiše.
Pichler Simon, Kozje / Radiše.
Ogris Martin, Kozje / Radiše.
Ogris Simon, Kozje / Radiše.
Ogris Anisa, Kozje / Radiše.
Pisjak Bartl, Tuce / Radiše.
Pisjak Elisabeth, Tuce / Radiše.
Hribernik Janez, Tuce / Radiše.
Hribernik Johann jun., Tuce / Radiše.
Wieser Nuži, Zg. Rute / Radiše.
Pisjak Janez st., Verouce / Radiše.
Pisjak Janez ml., Verouce / Radiše.
Rogaunig Lambert, Radiše.
Lampichler Thomas, Rute / Radiše.
Ogris Tomaž, Celovec.
Stern Franc, Miklavčevo.
Ojster Georg, Obirsko, Zelezna Kapla.
Osojnik Vera, Lepena, Zelezna Kapla.
Osojnik Franc, Lepena, Zelezna Kapla.
Osojnik Katharina, Lepena, Zelezna Kapla.
Blajs Ernst, Lepena, Zelezna Kapla.
Blajs Karolina, Lepena, Zelezna Kapla.
Blajs Marija, Lepena, Zelezna Kapla.
Rozman Albert, Lepena, Zelezna Kapla.
Osojnik Fridi, Lepena, Zelezna Kapla.
Osina Willi, Zelezna Kapla.
Zupanc Breda, Zelezna Kapla.
Kuchling Lotte, Zelezna Kapla.
Haderlap Silviya, Zelezna Kapla.
Černe Irma, Zelezna Kapla.
Boštjančič Rezi, Bilčovs.
Einspieler Jozefina, Zg. Vesca.
Hedenik Robert, Velinja vas.
Ogris Hanzi ml., Bilčovs.
Ogris Kati, Bilčovs.
Kropivnik Rina, Bilčovs.
Maierhofer Maria, Kajaze.
Reichmann Josef, Moščenica.
Reichmann Agnes, Moščenica.
Urschitz Traudi, Kajaze.
Weber Miha, Zeluce.
Standman Irmi, Moščenica.
Bister Ana, Moščenica.

Slovenski vestnik praznuje 40-letnico

Nagradno tekmovanje za pridobivanje novih naročnikov se bo nadaljevalo tudi v prihodnjih mesecih

Konec prejšnjega tedna smo zaključili prvi krog nagradnega tekmovanja za pridobivanje novih naročnikov Slovenskega vestnika. Na naši slavnostni prireditvi, ki bo v soboto 14. junija v Mestni hiši v Borovljah, bomo podelili prve tri nagrade – prejeli jih bodo tisti, ki so v prvem delu tekmovanja pridobili največ novih naročnikov.

Nagradno tekmovanje pa s tem še ni končano, temveč se bo – kakor smo že zapisali v zadnjih številkah – nadaljevalo v prihodnjih mesecih, vse do konca meseca novembra, tako da bomo lahko še pravočasno pred božično-novoletnimi prazniki razdelili ostale nagrade.

Tudi za drugi krog tekmovanja imamo namreč pripravljene lepe nagrade. Ena izmed njih je

**mikrokomputer
Commodore 64**
Programiran je na
komputerski jezik
BASIC ter usposobljen
risati grafike in
izvajati druge
operacije;
vgrajene ima glasbene
in tonske efekte

Prav tako lepe so tudi druge nagrade, s katerimi želimo nagraditi vaš trud, ki ga boste vložili v pridobivanje novih naročnikov Slovenskega vestnika. Izkoristite torej prihodnje tedne in mesece. Pokažite naš list svojim sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki nanj še niso naročeni. Čim več novih naročnikov boste nabrali, toliko večji bodo izgledi, da na koncu tekmovanja prejmete eno izmed lepih nagrad!

Problemi zgodnjeotroške večjezičnosti

1.8. Prvi komunikacijski konflikt

Med aprilom in koncem junija 1985, torej do starosti (1;6), je otrok nekoliko počasneje izgrajeval svoje besedišče. Zato pa je postal njegov jezikovni izbor zelo dosleden. Svet odraslih je bil jasno razdeljen v osebe, ki govorijo in ki jih je treba nagovarjati v slovenščini, hrvaščini in nemščini, medtem ko je svet otrok obstajal le iz nemškogovorečih enojezičnikov.

To je vodilo v drugem tednu meseca julija, ko se je družina skupaj z babico preselila v Zagreb, do prvih konfliktov. Otrok se enostavno ni mogel sprijazniti s tem, da hrvaško-enojezični otrok sosedne družine ni reagiral na njegov „Komm, gema spieln“ in že prvi dan ni bilo mogoče spregledati izrazitejšega nagnjenja k agresivnosti. Navadno je otrok po krajšem času z namotiviranim „Geh weg“ prekinil igranje in se zatekel k babici ali staršem. V približno desetih dneh pa se je le privadil novemu okolju in mu prilagodil svojo komunikacijsko strategijo.

1.9. Usvajanje besedišča in kompleksnejših jezikovnih struktur

V času dopusta, ki ga je družina preživela na otoku Premudi, je bil otrok soočen s popolnoma novim jezikovnim položajem. Po eni strani –

po vsebinski plati jezikovnega razvoja – si je moral usvojiti popolnoma novo resničnost (n.pr. potovanje z ladjo, čoln in čolnarsko terminologijo, ribe in ribolovno izražje), po drugi, po formalni in strukturalni plati pa je bil konfrontiran z novo inačico hrvaščine: s čakavskim narečjem, torej z jezikovno zvrstjo, ki je bila po svoji fonetični, fonološki, predvsem pa po svoji leksikalni strukturi precej oddaljena od babičine kajkavščine in hrvaškega standardnega jezika, na katerega se je začel privajati v Zagrebu. Ker otrok skoraj nima podmladka, so ga otočani temu primerno razvajali. Kljub temu je njegovo hrvaško besedišče stagniralo in razen izraza „barba“ namesto „stric“, „brod“, „smoka“, „udica“ in še nekaj drugih besed iz vsakdanjega besedišča, si ni usvojil pravzaprav nobenega samo hrvaškega izraza. Zato pa si je zapomnil skorajda vsa osebna in topografska imena in seveda – v veliko zabavo otočanov – tudi vse hrvaške kletvice („picka matelina“, „kulba“, „kulbetina“ ipd.). Sintaktične in morfološke jezikovne strukture je po principu lingvistične soodvisnosti izgrajeval na že pridobljeni osnovi svoje slovenske jezikovne sposobnosti.

Nemško jezikovno kompetenco, ki si jo je otrok pridobil pred odhodom

na dopust, je bilo treba v tem času vzdrževati pač umetno, s pomočjo tako imenovane KPD (=kako pravi kdo?)-igre. (Primer: Otrok poime- nuje nek predmet, osebo ali stvar. V ugodnem trenutku se v pogovor vplete vprašanje: „Kako (pa) pravi X?“ (X = najbolj priljubljena kontaktna oseba, s katero obično v določenem jeziku). Tako je igranje vadil serije ustreznice kot „metulj“–„leptil“–„smetaling“, „ladja“–„blod“–„šif“, „roža“–„ruža“–„plume“ ipd., igrano samo pa je tako vžljubil, da jo je pogosto z vprašanjem „Kako pa leče X?“ sam začel.

V bližini obale si je iz hlodov in štorov ustvaril tudi lastni „živalski vrt“ z medvedom, slonom, žirafom in mačko, s katerim se je pogovarjal izključno v slovenščini.

To je bilo očitno znamenje, da je ostala slovenščina kljub hrvaškemu okolju in kljub prisotnosti babice slej ko prej njegov prvi jezik. Klub temu je bilo presenetljivo, kako se je meseca avgusta 1985 (starost: 1;10) začela nenadoma in nepričakovano hitro razvijati njegova slovenska jezikovna kompetenca. V dveh tednih je njegovo besedišče naraslo na več sto besed in je segalo od izrazov, povezanih s čolnom in morjem („jadla“, „jadelnica“, „motel“, „bencin“, „molški pes“, „igla“ = „vrsta ribe“, „palan-

gal“, „meduza“, „vrv“ ipd.), prek jezika vsakdanjega (počitniškega) življenja („plavati“, „kopati“, „voda“, „vino“, „pivo“, „podgana“) pa vse do trave, kamnov, robidnic, vetra, oblakov, meseca, sonca, „zvezdice večelnice“ in „zvezdice jutranjice“.

Razlago za tako hiter napredek bo verjetno iskati ne samo v času komuniciranja, ampak v emotivnem odnosu med kontaktnimi osebami in otrokom, saj so starši v sproščenem počitniškem vzdušju otroku lahko posvečali neprimerno večjo pozornost. Velik del besedišča je pridobil tudi v stiku s slovensko družino, ki je dva tedna letovala na otoku, in na katero se je zelo navezal, čeprav je bila komunikacija z njo omejena le na približno 2 uri dnevno.

V tem času, torej v starosti 1;10 je v sintaksi opustil rabo eno in dvobesednih stavkov in začel oblikovati dvo- in tro-, včasih tudi že štiričlenke, slovnično pravilne stavke. Presenetljivo pri tem je bilo, da si ni usvojil samo vseh zaimkov, ampak je celo pravilno razlikoval med osebnimi in povratnimi svojilnimi zaimki.

1.10. Kulminacija komunikacijskega konflikta

Ko se je družina ob začetku septembra vrnila v Gradec (starost: 1;10;15 ssl.), je otrok v svojem slovenskem in deloma tudi hrvaškem jezikovnem razvoju strukturno daleč prekašal vse svoje vrstnike, medtem

Ko se je družina z otrokom preselila v Zagreb, je prišlo do prvih konfliktov. Otrok, ki je bil star 1 leto in 6 mesecev in bil navajen nemško-enojezičnih otrok, se najprej ni mogel navaditi, da hrvaško-enojezični otrok ni reagiral na njegov „Komm, gema spieln“. Postal je agresiven. Po desetih dneh je svojo komunikacijsko strukturo le privadil novemu okolju.

ko je v nemškem jezikovnem razvoju ostal na stopnji, ki jo je bil dosegel nekako konec junija. V teh dveh mesecih odsotnosti sicer tudi ostali otroci v naselju niso veliko napredovali v svoji nemščini, zato njegova slabše razvita nemška jezikovna kompetenca še ne bi povzročala problemov. Vendar je bil otrok sedaj v svoji komunikacijski strategiji usmerjen v to, da se z otroki pogovarja izključno hrvaško in slovensko. Prav to pa je sprožilo doslej najbolj kritično fazo njegovega jezikovnega razvoja.

(Se nadaljuje)

TV AVSTRIJA 1

Petek, 6. 6.: 6.00 do 9.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Stari in mladi Michaud – 11.50 Živalski raj – 12.15 Dokumentacija – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Niklaas, otrok iz Flandrije – 17.30 Levo od pingvinov – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Komisar – 21.20 Moda – 22.10 Maščevanje za Jeseja Jamesa – 23.40 Solid Gold – 0.25 Poročila.

Sobota, 7. 6.: 6.00 do 9.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Milijonska zadeva – 12.15 Nočni studio – 13.20 Poročila – 14.25 Danes se poroči moj mož – 15.55 Kajni in Abel – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Veter v rokah – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Risanje – slikanje – oblikovanje – 17.30 Ravioli – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Dva x sedem – 18.25 Najboljše iz serije „Weana Gmüat“ – 18.50 Župnik Hansjörg Eichmeyer odgovarja – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Arabski Lawrence – Pogovor z Omarjem Sharifom – 23.35 The munsters – 0.00 Poročila.

Nedelja, 8. 6.: 11.00 Ura tiska – 12.00 Orientacija – 14.00 Moj oče, tvoj klovn – 15.40 Tao Tao – 16.05 Pomoč za očeta – 17.35 Prometni klub za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.30 Mi – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.25 Govori župnik Franz Merschl – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Mexiko: Nemčija – Škotska – 21.50 Glas islama – 21.55 Morda sem zadnji slikar – 22.40 Galerija – 23.10 Nočni studio – 0.15 Poročila.

Ponedeljek, 9. 6.: 6.00 – 9.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 Kulinarika Avstrija – 10.00 Šolska TV – 10.30 Danes se poroči moj mož – 12.00 Nad mavrico – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Calmero – 17.30 Heidi – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 100 karatov – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Ceste San Francisca – 22.05 Pasje dirke – 23.30 Galerija – 0.00 Poročila.

Torek, 10. 6.: 6.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 Angleščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Moj oče je klovn – 12.10 Tom & Jerry – 12.20 Vigredni dan v Heidelbergu – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.15 Reklama – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Zveneca Avstrija – 21.15 Dallas – 22.00 TV magazin – 22.45 Potovanje z Anito – 0.25 Poročila.

Sreda, 11. 6.: 6.00 – 9.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 Francoščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Ukradena srca – 12.05 Tom & Jerry – 12.15 Pri-

RADIO-TELEVIZIJA

iskanju zlate dežele – 13.00 Poročila – 16.30 Čarovniška knjiga – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Risanka – 17.30 Kamen Marka Pola – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Klinika v Schwarzwald – 21.45 Vem, da moj čas ne bo prišel – 22.45 Zadnji dnevi človeštva – 0.50 Poročila.

Četrtek, 12. 6.: 6.00 – 9.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 9.00 Poročila – 9.05 Biro, biro – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Šolska TV – 10.30 Pet milijonov išče dediča – 11.55 Živalski raj – 12.15 Klub seniorjev – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-CVS – 17.05 Sindbadove pustolovščine – 17.30 Skrivnostni ljudje – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.15 Reklama – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Zrcalne slike – 22.05 Theodor Hirneis ali kako postaneš nekdanji dvorni kuhar – 23.05 Mexiko: Španija – Algerija – 0.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 6. 6.: 14.00 Mednarodno teniško prvenstvo Francije – 18.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 18.30 Naša mala farma – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Mexiko: Kanada – Madžarska – 21.15 Čas v sliki – 22.10 Kulturni žurnal – 22.25 Dunajska gradbena zemljišča – 22.55 Šport – Brazilija: Algerija (nogomet) – Maroko: Anglija.

Sobota, 7. 6.: 13.20 Šport – mednarodno teniško prvenstvo Francije – 16.30 Računalniški tečaj – 17.00 Po sledih divjačine – 17.45 Kdo me hoče? – 18.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 17.25 Medijski simpozij Innsbruck 1986 – 19.00 Trailer – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Svetovno prvenstvo v nogometu – Španija: Severna Irsko – 21.55 Pop Amadeus – 22.55 Alfred Hitchcock predstavlja: „Idealna hiša“ – 23.30 Mexiko: Mexiko – Paragvaj – 23.55 Mexiko: Poljska – Portugalska.

Nedelja, 8. 6.: 6.00 – 9.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 9.00 Poročila – 9.05 Stotrovin – 19.15 Katoliška služba božja – 10.15 A la carte – 11.00 Robert Schumann – Tragika romantika – 13.00 Športni popoldan – 18.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 18.25 Reklama – 18.30 Okay – 19.25 Novo v kinu – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Primer za ljudskega odvetnika – 20.15 Ukradena srca – 21.55 Dinastija – Denverski klan – 22.40 Zapadno Santa Fe-ja – 23.05 Mexiko: Belgija – Irak in Urugvaj – Danska.

Ponedeljek, 9. 6.: 17.30 Mi ljudje – 18.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 18.30 Cesta Lindenstraße – 19.00 Tom & Jerry – 19.15 Reklama – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Mexiko: Francija – Madžarska – 21.50 Čas v sliki – 22.10 Kulturni žurnal – 22.20 Šiling – 22.40 Mexiko: Kanada – Sovjetska zveza – 0.00 Poročila.

Torek, 10. 6.: 17.00 Šolska TV – 17.30 Orientacija – 18.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Reklama – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Mexiko: Italija – Južna Koreja – 21.50 Čas v sliki – 22.10 Kulturni žurnal – 22.20 Mexiko: Bolgarija – Argentina – 23.30 Zahodno od Santa Fe-ja – 23.55 Poročila.

Sreda, 11. 6.: 17.00 Design – slučaj ali potreba? – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Woody Woodpecker prezentira – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Mexiko: Belgija – Paragvaj – 21.50 Čas v sliki – 22.10 Kulturni žurnal – 22.20 Njegova največja vloga – 23.05 Mexiko: Mexiko – Irak, Poljska – Anglija, Anglija – Portugalska.

Četrtek, 12. 6.: 16.45 TV kuhinja – 17.15 Svet v letu 2000 – 18.00 Svetovno prvenstvo v nogometu – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Reklama – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Mexiko: Brazilija – Severna Irsko – 21.50 Čas v sliki – 22.10 Kulturni žurnal – 22.20 Klub 2 in poročila.

TV LJUBLJANA

Petek, 6. 6.: 6.00 TV mozaik – 9.30 Tednik – 10.30 Goli sveta, pregled s SP v nogometu – 16.10

TV mozaik – ponovitev – 17.10 Goli sveta – ponovitev – 17.25 Poročila – 17.30 Beli delfin, francoska risana nadaljevanka – 17.45 Flipper, ameriška nanizanka – 18.15 Gozdovi: Noben gozd ni navaden gozd – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – Obzornik ljubljanskega območja – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.55 Guadalajara: SP v nogometu – Brazilija: Alžirija, prenos – 21.50 Dnevnik – 22.15 Smrtna kazen, ameriški film – 23.50 Monterrey: SP v nogometu – Maroko: Anglija, prenos.

Sobota, 7. 6.: 8.00 Poročila – 8.05 Nekaj za deževne dni – 8.25 Na črko, na črko, nanizanka TV Beograd – 8.55 Plesne domislice: Skupina IGEN iz Celja – 9.10 Oblaček pohajalec – 9.25 Slovenske ljudske pravljice: O tristo zajčih – 9.40 Ta čudoviti notni svet, oddaja TV Sarajevo – 10.35 MPZ Zagorje 84 – 11.05 Goli sveta, pregled s SP v nogometu – 11.20 Poročila – 16.40 Poročila – 16.45 Naj verjamemo Lopotuhinu, 1. del svojetskega mladinskega filma – 17.45 Jaguar, dokumentarna oddaja iz kanadske serije Čudeži narave – 18.10 Goli sveta – ponovitev – 18.25 Na zvezi, oddaja za stik z gledalci – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – Še nekaj zase! – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Pop delavnica, prenos radijske sklepe oddaje – 21.50 Dnevnik – 22.05 Shamus, ameriški film – 23.50 Monterrey: SP v nogometu – Poljska: Portugalska, prenos.

Nedelja, 8. 6.: 8.50 Poročila – 8.55 Živ žav: Risanke, Pod istim nebom: Kevinov svet, irski film – 9.55 Flipper, ameriška nanizanka – 10.20 Kitajec v Scotland Yardu, angleška nadaljevanka – 11.10 Goli sveta, pregled s SP v nogometu – 11.25 Domači ansambli: Ansambel Štirje kovači – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00

Poročila – 16.35 Poročila – 16.40 Goli sveta, ponovitev – 16.55 Fant s trobento, ameriški film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – potrošniška porota – 19.30 Dnevnik – 19.48 Vreme – 19.55 Queretaro: SP v nogometu – ZRN: Škotska, prenos – 21.45 Tito – Beseda in slika neke dobe, zadnji del dokumentarne serije TV Zagreb – 22.40 Poročila – 22.45 Premor – 22.55 Športni pregled – Reportaža z nogometne tekme – Dinamo /ZG/ : Partizan – 23.45 Premor – 23.50 Nezahvalcojoti: SP v nogometu – Urugvaj: Danska, prenos.

Ponedeljek, 9. 6.: TV mozaik – 9.25 Zrcalo tedna – 9.45 Svet na zaslonu – 10.30 Goli sveta – pregled s SP v nogometu – 15.35 TV mozaik – 16.40 Goli sveta – 17.25 Poročila – 17.30 Razgibajmo se – 17.45 Na črko, na črko – nanizanka TV Beograd – 18.15 Poročila s kongresa ZB NOVJ – 18.45 Risanka – 19.00 Danes, podravski obzornik – 19.30 Dnevnik in vreme – 19.50 Poročila s kongresa ZB NOVJ – 20.05 Odločna Juanita, zadnji del španske nadaljevanke – 21.05 Omizje – 23.05 Poročila – 23.10 Poročila s kongresa ZB NOVJ.

Torek, 10. 6.: TV mozaik – Šolska TV – 9.05 Računalniški informacijski sistemi – 9.35 Poklici v gumarstvu – 10.00 Arhitektura – 10.30 Goli sveta, pregled s SP v nogometu – 15.15 TV mozaik – Šolska TV – 16.40 Goli sveta – 16.55 Poročila – 17.00 Pedeniped – 17.15 Ta čudoviti notni svet, TV Sarajevo – 18.15 Poročila s kongresa ZB NOVJ – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – Koroški obzornik – 19.30 Dnevnik in vreme – 19.55 Ciudad de Mexico: SP v nogometu – Bolgarija: Argentina, prenos – 21.50 Dnevnik – 22.10 Poročila s kongresa ZB NOVJ – 22.25 Integrali.

Sreda, 11. 6.: TV mozaik – 9.30 Ranges-vous, predstava PDG Nova Gorica – 10.30 Goli sveta, pregled s SP v nogometu – 16.10 TV mozaik – ponovitev – 17.10 Goli sveta – ponovitev – 17.25 Poročila – 17.30 Oblaček pohajalec – 17.45 Ravni pot, najboljši pot, TV igra – 18.15 Industrijski roboti, zahodnonemški znanstveno-tehnični film – 18.30 Iz globine oceanov, sovjetski znanstveno-tehnični film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – Pomurski obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Vročinski

Informacija je več kot senzacija

Novega naročnika/novo naročnico pridobil(a):

(ime in priimek)

(naslov)

(pošta)

Drucksache
Tiskovina

P. n.

SLOVENSKI VESTNIK

Postfach/poštni predal 408
9021 Klagenfurt/Celovec

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tavisser Straße 16.
Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tavisser Straße 16.
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič)
31 (Lubo Urbajš)
32 (Andrej Kokot)
33 (Vinko Wieser)
Teleks 42 20 86 sndk a
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

SAK tekmuje za avstrijski pokal!

Medtem ko je bila v Mehiki otvoritev svetovnega prvenstva v nogometu, je Slovenski atletski klub gostoval v Wolfsbergu. Tekma je bila za obe moštvi odločilnega pomena, ker je stala v ospredju kvalifikacija za avstrijsku CUP.

Že kar na začetku se je razvnela precejšnja hektika. Posledica je bila izključitev Justina Polanška, ker je udaril domačina Hafnerja brez žoge. To je bilo v 29. minuti. Torej so morali slovenski nogometaši nadaljevati borbo z igralcem manj – in to dlje kot celo uro!

Čeprav je sodnik Hank brez pomisleka izključil igralca SAK, je v nadaljevanju sodil izredno objektivno in skrajno natančno. Pri sakovcih pa nikakor nisi opazil, da tekmujejo le z desetimi možmi. S poštreno borbennostjo, taktično disciplino in neprekosljivo voljo so se uspešno zoperstavili gostiteljem. Minuto pred odmorom so si z zadetkom priborili celo prednost.

Mladen Jovičević je prebrisano izvedel kot in na petmetrovki se je znašel sakov srednji napadalec Mario Pihorner povsem sam. Zadel je – dvajseti v tej sezoni – in postavil na 1:0 za SAK. Po zamenjavi strani je sledila takoj brezkompromisna ofenziva domače ekipe. SAK-u je botrovala sreča, saj je Hafner z lepim strelom premagal vratarja Rauscherja, toda žoga se je odbila od prečke nazaj v polje. Še eno veliko priložnost so izpustili domačini, ko je njihov desni krilni napadalec v izglednem, vendar v nedovoljenem položaju (stranski sodnik ni dvignil zastavice!) strelil mimo gola.

V redkih protinapadih pa je tudi SAK prišel do svojih dodatnih prilik.

Največjo je s skrajnim refleksom uničil domači vratar Breithuber, ko je Pihorner nevarno pomeril. Kljub številni oslabilnosti je slovenska enajsterica zmagala zaslužno. Pohvaliti je treba vse, borili so se zares zgledno!

Enajsta zmag

Z enajsto zmago v letošnji sezoni se je SAK dokončno dokopal do tekem za avstrijski pokal, kajti kolo pred prvenstvenim iztekom mu je peto mesto na lestvici zagotovljeno. Nedvomno je trener Jagodič lahko zadovoljen. Prav pod njegovim vodstvom je SAK dosegel največ v obdobju petnajstletnega obstoja. Podooben uspeh želimo SAK-u in njegovemu trenerju tudi na tekmah v okviru avstrijskega cup-a. Morda bo

moštvo le napredovalo za eno ali drugo kolo.

V Wolfsbergu so igrali: Rauscher, Sadjak, Stern, Kreutz, Wieser; Ramšak, Jovičević, Polanšek; Ratajec, Pihorner, Velik (Gregorič, Lampichler, Woschitz, Jagodič).

SAK: „Okrepitve“ in „odhodi“

V kolikor vedo odborniki Slovenskega atletskega kluba, SAK niti ne bo prodal pol svojega moštva celovski Avstriji, niti ne bodo prišli Oberacher, Senzen ali drugi k SAKu. Nekaj resnice je le na tem, da bo podjetje Puma v prihodnjem letu nekoliko podprla slovenske nogometaše.

Race, race, race...

Koroška liga

V 25. kolu se je samo ena tekma končala neodločeno. **Piberk** je remiziral v Trgu (2:2) proti prvaku. Novinec **Obervellach** je poskrbel za prvi pomladanski poraz **Mostiča** (4:3) v domači okolici. Tretji na lestvici je tako spet **Matrei** po 3:2 zmagi v derbiju s Šmohorjem. Petouvrščeni **SAK** (1:0 v Wolfsbergu) se lahko prebije na četrto mesto, če Mostič izgubi v Šentvidu, SAK sam pa premaga Magdalen.

V avstrijskem cupu sodelujeta še **SVR Lienz** in zmagovalec iz para **Breže : WAC**. Trije bodo zapustili koroško ligo: Magdalen, ASK/Cospo in SCA Šentvid. VSV/Beljak je izpadel iz druge divizije in bo tekmoval v koroški ligi, kamor bosta vstopila Brnca (iz zahodne spodnje lige) in zmagovalec iz tekme Treibach : ATSV Wolfsberg (iz vzhodne spodnje lige).

Nogomet v prvem razredu:

1. razred C:
Bilčovs – Oberglan 1:1 (1:0) Gol: Partl.
1. Wietersdorf (35), 2. Vetrinj (31), 3. Bilčovs (29), 4. Kotmara vas (28), 5. Gospa sveta (25).

1. razred D:
Žrelec – Sinča vas 1:6 (1:2).
Metlova – St. Stefan 2:0 (0:0).
Pokrče – Železna Kapla 2:1 (1:0).
Klopinsko jezero – Podkarnos 4:2 (1:0).
Žitara vas – Globasnica 1:2.
1. Sinča vas (36), 2. Frantschach (35), 3. Klopinsko jezero (31), 4. Žrelec (29), 5. Globasnica (28).

Mario Pihorner, strelec edinega gola v Wolfsbergu, je zadel v tej sezoni že 12krat v mrežo.

Treibach:DSG Sele/Obir 3:1

Selani so v Treibachu zaigrali presenetljivo dobro. Po četrtturnem „sem ter tja“ so izkoristili napako domačinov in povedli. Jakopič je uspešno izvedel enajstmetrovko. Drugouvrščeni Treibach je izenačil v 35. minuti: njihov najnevarnejši napadalec Andi Par je poskrbel za prvi gol domačinov. V drugem polčasu je bil kajkmalu izključen selski „golgeter“ Travnik zaradi prekrška brez žoge. Odtlej so napadali samo še nasprot-

niki in v dvanajstih minutah so dvakrat premagali vratarja Uznika.

Za Selane je bil to petnajsti poraz. Dve koli pred zaključkom prvenstva je njihova možnost za obstoj teoretičnega značaja. Premagati bi morali namreč Šmihelčane in Annabichl, istočasno pa Šmihel in Vrba ne smeta točkovati. Potem bi bili Selani tretji od „spodaj“ in se tako rešili v kvalifikacijo!

Šmihel : Borovlje 0:2

Borovelčani so slavili zaslužno, ker so bili enostavno boljši. Svoj prvi gol so dali v 34. minuti, ko je Kohls

izrabil možnost enajstmetrovke. Po odmoru so Šmihelčani napadali brez zaščite, kar se je seveda maščevalo. Fister je iz protinapada povišal na 2:0 za Rožane in domačini so se več ali manj vdali.

Zaenkrat zasedajo Šmihelčani kvalifikacijsko mesto, katerega bodo v zadnjih dveh kolih branili proti Selanom in celovškem KAC-u. Teoretično imajo celo možnost, da prehitijo enajstega na lestvici, ASV / Holzer, in tako uidejo kvalifikaciji. Toda v tem primeru štejeta samo dve zmagi. Možno je vse!

Kmečka gospodarska zadruga Šentjakob v Rožu razpisuje
MESTO POSLOVODJE
Pogoj: znanje obeh deželnih jezikov in trgovska izobrazba
Pismena prošnja na Kmečko gospodarsko zadrugo, 9184 Šentjakob v Rožu

SLOVENSKI VESTNIK 40 LET

V okviru nagradnega tekmovanja v pridobivanju novih naročnikov naročam „Slovenski vestnik“ in prosim, da mi list pošiljate na naslednji naslov:

Ime in priimek

naslov

pošta

Obvezujem se, da bom naročnino redno plačeval(a) in prosim, da mi pošljete račun in položnico.

(kraj in datum)

(podpis)

Pridobivaj nove naročnike

Odbojkarji iz Doba igrajo za kvalifikacijo

V soboto popoldne se začne v Celovcu (Šentpeter, športna hala) kvalifikacijski turnir za vstop v drugo avstrijsko odbojgarsko ligo. Odbojkarji iz Doba, ki so postali koroški prvaki, bodo koroški zastopnik v tem turnirju. Le zmagovalec turnirja bo imel pravico naslednje leto igrati v 2. ligi. Zato Dob nima veliko možnosti za napredovanje. Tekmuje pet moštev, igra vsak proti vsakemu.

Dob igra: v soboto, 7. 6. 1986, ob 13.00 proti Amstetten (Nižja Avstrija)
ob 16.00 proti Sokol X (Dunaj);
V nedeljo, 8. 6. 1986, ob 9.00 proti Mürzzuschlag (Štajerska), ob 13.00 proti Jennersdorfu (Gradiščanska).
Turnir bo zaključen približno ob 15.00. Favorit za zmago pa je Sokol X.

Mladinci na državnem prvenstvu peti

Mladinski odbojkarji iz Doba pri Piberku, ki so prav tako kot člansko moštvo bili koroški prvaki, so si v državnem prvenstvu v Mürzzuschlagu osvojili 5. mesto med zveznimi deželami. Zmagal je zastopnik Dunaja.

Mednarodni turnir v Dobu

Svoj 3. mednarodni odbojgarski turnir so minulo soboto, 31. 5., priredili odbojkarji iz Doba. Turnir se je odvijal v okviru športnega praznika, ki naj bi pridobil nove navdušence za to športno panogo in nekoliko okrepil tudi društveno blagajno.

Turnirja so se udeležila tri moštva. Iz Vuzenice je prišlo zmagovito moštvo, drugo mesto je osvojilo moštvo „Solidarnost“ z Dunaja, tretje pa pravtako dunajsko moštvo Tyrolia.

Šahovska rubrika

(ureja Silvo Kovač, Idrija)

Rešitev naloge št. 6

1. Lh7:++! (Zrtev lovca za napad na kralja)
1...Kh7: 2. Td6:!! Ld6: 3. Th4+ Kg8 (Na 3... Kg6 sledi 4. Tg4+ z matom v dveh potezih) 4. Th8+! (efektna žrtev trdnjave po kateri nastane lep motiv za matiranje črnega kralja po črnih diagonalah) (4... Kh8: 5. Dh6+ Kg8 6. Dg7 mat!)

Herbert Rulitz je v Blatogradu na hitropoteznem turnirju z mednarodno udeležbo zasedel v mladinski skupini 2. mesto, samo pol točke za zmagovalcem iz Nemčije. Skupino A je dobil R. Regenfelder (Trg) pred Del Riom (ZRN).

OGLAS

- Razpisujemo delovno mesto na področju zunanje-trgovinskega poslovanja.

Predpogoj je znanje obeh deželnih jezikov, po možnosti tudi angleščine. Nudimo dobre pogoje za izkušene moči. Nastop takoj.

- Iščemo kvalificirane ali nekvalificirane ženske za delo v konfekciji. Delovni čas od 6.00 do 14.00 ure.

INTERMERCATOR

Šentjanž – St. Johann 33
9162 Struga – Strau
tel.: 0 42 28 / 30 26

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 5. junija 1986.

Za 100 dinarjev dobite	3.50 šil.
Za 100 dinarjev plačate	4.50 šil.
Za 100 lir dobite	1.00 šil.
Za 100 lir plačate	1.06 šil.
Za 100 mark dobite	693.70 šil.
Za 100 mark plačate	710.00 šil.

Letalske ponudbe „Poletje 86“

Poslužite se ugodnih letov z letališča Ljubljana na letalih Adria Airways

LJUBLJANA – Beograd
– Sarajevo
– Skopje
– Titograd

in sezonskih letov za – Dubrovnik
– Split
– Tivat
– Zadar
– Pulo

Prodaja kart in informacije: CARTRANS Paulitschgasse 7, tel. 0 42 22 / 51 26 80
Reisebüro SPRINGER kakor tudi vse turistične agencije v Sloveniji.

adria
airways
ljubljana

40 let – 40 strani

Za 40-letnico neprekinjenega izhajanja Slovenskega vestnika smo pripravili današnjo jubilejno številko. Pri tem nas je vodila misel, da naj ta številka pomeni za vsako leto eno stran, torej: 40 let – 40 strani. Za vsako od teh 40 strani smo tudi izbrali po eno sliko iz dosedanjih 40 letnikov Slovenskega vestnika. Njegovo pot smo zabeležili v spominskih člankih, v pogovorih in drugih prispevkih, kjer je beseda o minulih dogodkih in o sedanjih stvarnostih – v smislu naloge, ki si jo je list zadal na začetku svoje poti, da hoče biti zvest spremljevalec našega človeka pri njegovem delu in boju, v težkih trenutkih in v sončnih dneh.

Vabimo na

slavnostno prireditev

ki bo v soboto 14. junija 1986 s pričetkom ob 20.00 uri v Mestni hiši v Borovljah.

Kulturni spored bodo oblikovali:

- **Moški pevski zbor** SPD Borovlje;
- **Mešani pevski zbor** „PODJUNA PLIBERK“;
- **Koroški oktet** KUD „Prežihov Voranc“ Ravne na Koroškem;
- **Hatski trio** z Gradiščanske;
- **Gledališki igralec** ANTON PETJE, član Slovenskega stalnega gledališča v Trstu;
- **Gledališki igralec** PETER RAAB, član Mestnega gledališča v Celovcu.

Po kulturnem sporedu bo DRUŽABNOST. Za PLES bo igral ansambel „12. NADSTROPJE“ iz Ljubljane.

ZALOŽBA KNJIGARNA

TISKARNA

CELOVEC
Paulitschgasse 5-7
 (0 42 22) 55 4 64

BOROVlje
Dollichgasse 4
 (0 42 27) 22 50

PODLJUBELJ
 (0 42 27) 22 32

[illegible]

POSOJILNICA-BANK PLIBERK

*Bančne
posle
urejamo*

kvalitetno · hitro · tajno

*vse vrste
naložb*

menjava

ugodna posojila

ALPETOUR

SPEDITION - TRANSPORT-GES.M.B.H.
ŠPEDICIJSKO-TRANSPORTNA
DRUŽBA Z O. J.

A-9150 BLEIBURG/PLIBERK, Lastenstraße 6
Postfach 15
Telefon (0 42 35) 22 60, 25 61
Telex 422 156

- organizira redne prevoze na relacijah
Avstrija-Jugoslavija-Nemčija
- opravlja mejno odpravo in carinjenje
- uvaja kombiniran transport
- vabi prevoznike in jim nudi dolgoročno zaposlitev
- nudi zanesljiv in hiter servis

*V vseh denarnih zadevah
se z zaupanjem
obrnite na nas!*

POSOJILNICA GLOBASNICA

9142 GLOBASNICA
tel. (0 42 30) 208

ZADRUGA Market

se veseli vašega obiska

Vaša trgovina v Podjuni
z domačo, slovensko postrežbo

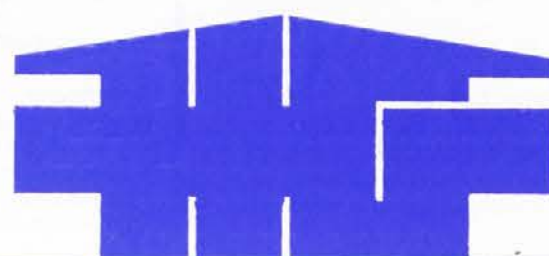
tel. (0 42 35) 21 94
telex 422 730

blažej center

9150 PLIBERK - BLEIBURG

TESARSKO PODJETJE

GASSER
V BILČOVSU

opravlja vsa tesarska
dela hitro, točno
in po zmernih cenah

☎ (0 42 27) 22 19

**Posojilnica-Bank
Borovlje** r. z. z o. j.

Podružnice

- Brodi
- Podljubelj
- Šmarjeta
- Št. Janž

Vaša domača banka je vedno v Vaši bližini!
Mi smo strokovnjaki za vse bančne posle!

ELANSKI
Brnca-Fürnitz

**zagotavlja
uspeh**

**BIERJOKL
PRI JOKLNU**

- topla jedila
- hitra postrežba
- domače vzdušje
- kulturne prireditve

10.-Oktober-Straße 21
tel. (0 42 22) 51 45 61

ŽAGA - SÄGE

TRAMPUSCH

Gesellschaft mit beschränkter Haftung

GOSTIŠČE

JUENNA

družina Gregorič

ČEPIČE - GLOBASNICA
telefon (0 42 30) 271

Sodobno opremljeno
gostišče
v osrčju Podjune.

Dobra jedila,
izbrana pijača,
avtomatsko kegljišče.

Sägewerk
Holzhandel
Holzexport - Import

Žaga
lesna trgovina
eksport - import

GRADBENO PODJETJE

Franc Begusch

BISTRICA V ROŽU, telefon (0 42 28) 22 26
CELOVEC, Wiegelegasse 20
telefon (0 42 22) 22 7 70

Warenhandelsgesellschaft
m.b.H. & Co. KG

**IMPORT
EXPORT
ZASTOPNIŠTVA**

9020 Celovec
Völkermarkter Straße 99
Tel. 31 6 70
Telex 422 228

A-9150 Bleiburg/Pliberk, Einersdorf/Nonča vas 59

Telefon (0 42 35) 20 76
Telex 422 194

SIENČNIK

A-9141 DOBRLA VAS

telefon (0 42 36) 22 19
teleks 042 357

Vaš zanesljiv partner za transport + turizem